

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

**KLINIČKOG CENTRA UNIVERZITETA U SARAJEVU JAVNE USTANOVE U
DRŽAVNOJ SVOJINI sa p.o. Sarajevo**

za 2014. i 2015. godinu

Broj:05-11/16

Sarajevo, novembar 2016. godine

SADRŽAJ

I. NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE	1
II. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	4
Bilans uspjeha za period 01.01.-31.12.2014.godine i 01.01-31.12..2015.godine.....	4
Bilans stanja na dan 31.12.2014. godine i 31.12.2015. godine	5
Izveštaj o gotovinskim tokovima za period 01.01 do 31.12.2014. godine i od 01.01.do 31.12.2015. godine	6
(indirektna metoda).....	6
Izveštaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2015. godine	7
III. IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI	8
1. Uvod	8
2. Predmet, cilj i obim revizije	8
3. Postupanje po preporukama iz prethodnog izvještaja.....	9
4. Sistem internih kontrola i interna revizija.....	10
5. Planiranje i izvještavanje.....	12
6. Izvršenje Plana poslovanja.....	13
6.1 Prihodi.....	13
6.1.1 Poslovni prihodi.....	13
6.1.2 Finansijski prihodi.....	14
6.1.3 Ostali prihodi i dobiti	14
6.1.4 Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika	14
6.2 Rashodi.....	14
6.2.1 Poslovni rashodi	14
6.2.1.1 Materijalni troškovi	15
6.2.1.2 Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	15
6.2.1.3 Troškovi proizvodnih usluga	20
6.2.1.4 Amortizacija	20
6.2.1.5 Nematerijalni troškovi.....	20
6.2.2 Ostali rashodi i gubici.....	21
6.2.3 Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti zaliha.....	21
6.3 Finansijski rezultat	21
7. Stalna i tekuća sredstva, kapital i obaveze	22
7.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani	22
7.2 Tekuća sredstva	25
7.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji.....	25
7.2.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti	26
7.2.3 Kratkoročna potraživanja, plasmani i aktivna vremenska razgraničenja.....	27
7.3 Kapital.....	28
7.4 Obaveze	28
7.4.1 Dugoročne obaveze i rezervisanja	29
7.4.2 Kratkoročne finansijske obaveze.....	29
7.4.3 Pasivna vremenska razgraničenja	30
8. Vanbilansna evidencija	30
9. Javne nabavke.....	30
10. Sudski sporovi.....	34
11. Popis imovine, potraživanja i obaveza	34
12. Komentar.....	36
13. REZIME DATIH PREPORUKA	37

I. NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja (Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama na kapitalu, Izvještaj o gotovinskim tokovima i Posebni podaci o plaćama i broju zaposlenih) **KLINIČKOG CENTRA UNIVERZITETA U SARAJEVU JAVNE USTANOVE U DRŽAVNOJ SVOJINI sa p.o. Sarajevo** (u daljem tekstu: KCUS) sa stanjem na dan 31. decembar 2014. godine i 31. decembar 2015. godine i usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo KCUS-a odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS). Ova odgovornost obuhvata kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima.

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo KCUS-a je odgovorno i za poslovanje u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i drugim relevantnim zakonima i propisima, uključujući i odredbe zakona i propisa na osnovu kojih su transakcije i iznosi objavljivani u finansijskim izvještajima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost je da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i primjenjivim Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonskim i drugim propisima. Ova odgovornost uključuje provođenje procedura, kako bi se dobili revizijski dokazi o tome da li se sredstva koriste za namjene utvrđene zakonima i propisima. Procedure uključuju procjenu rizika od značajnog neslaganja sa zakonima.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje.

Osnov za izražavanje mišljenja:

- KCUS nije vršio procjenu nadoknadive vrijednosti građevinskih objekata i investicija u toku, na dan 31.12.2015. godine, kao ni ranijih godina, u skladu sa zahtjevima MRS 36-Umanjenje vrijednosti sredstava. Iako postoje indicije da je navedena imovina umanjena, nismo u mogućnosti kvantificirati efekte na finansijske izvještaje (tačka 7.1. Izvještaja).**
- U bilansu uspjeha za 2015. godinu priznat je rashod u iznosu 2.897.482 KM, nastao kao rezultat promjene računovodstvene politike investicijskih nekretnina, što nije u skladu sa MRS 8- "Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške". Navedeno je imalo za**

posljedicu da su rashodi tekućeg perioda precijenjeni, a finansijski rezultat podcijenjen za navedeni iznos (tačke 7.1. i 6.2.3. Izvještaja).

3. Stanovi u vrijednosti 1.387.037 KM, koji nisu u posjedu i pod kontrolom KCUS-a, niti se od istih ostvaruju ekonomske koristi, iskazani su u okviru imovine na dan 31.12.2014. a i 31.12.2015. godine, što je dovelo da su imovina i kapital KCUS-a precijenjeni za navedeni iznos (tačka 7.2.1. Izvještaja).
4. Potraživanja starija od godinu dana u iznosu 747.568 KM, nisu vrijednosno usklađena, odnosno ispravljena na teret rashoda, što je imalo za posljedicu da su rashodi podcijenjeni, a sredstva (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos (tačka 7.2.3. Izvještaja).
5. Obračun i isplata plaća i naknada plaća u 2014. i 2015. godini vršili su se u skladu sa Pravilnikom o plaćama i drugim ličnim primanjima koja nemaju karakter plaće i Pravilnikom o radu koji nisu bili usklađeni sa Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH u dijelu utvrđivanja koeficijenata za obračun plaća i plaćenog odsustva za pojedine kategorije zaposlenika (tačka 6.2.1.2. Izvještaja).
6. Izvršena je isplata regresa za godišnji odmor u 2014. godini u iznosu 1.570.445 KM i 1.587.115 KM u 2015. godini, iako nije bilo osnova za isplatu, obzirom da je KCUS poslovao sa gubitkomu u prethodne tri godine, a što nije u skladu sa Općim i Granskim kolektivnim ugovorom, kao i Pravilnikom o plaćama i drugim ličnim primanjima zaposlenika u KCUS-u, kojim je regulisano da poslodavac može izvršiti isplatu regresa pod uslovom da prethodnu godinu nije završio sa gubitkom (tačka 6.2.1.2. Izvještaja).
7. Postupci javnih nabavki u 2014. i u 2015. godini nisu provedeni u cjelosti u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama prilikom provođenja otvorenih postupaka (nabavka reagensa uz ustupanje aparata na korištenje), te prodaje stare opreme po principu „staro za novo“. Nabavke roba i usluga vršene su i direktnim sporazumom, iako je za iste trebalo provesti otvoreni postupak ili nabavku konkurentskim zahtjevom (tačka 9. Izvještaja).
8. Popis imovine i obaveza na dan 31.12. 2014. i 31.12.2015. godine nije izvršen u skladu sa članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Popisom nije obuhvaćena medicinska oprema donirana od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo u vrijednosti 65.056.940 KM, koja je sukcesivno isporučivana KCUS u periodu od 2011. do 2015. godine, dok su potraživanja i obaveze preuzete iz knjigovodstvene evidencije (tačka 11. Izvještaja).
9. Zbog zastoja/pada SAP aplikativnog sistema, koji KCUS koristi za podršku poslovanja, a zbog nemogućnosti povrata podataka (nefunkcionisanja medija za pohranu rezervnih kopija), pokrenute su aktivnosti na ponovnom ručnom unosu podataka za period mart - septembar 2015. godine na osnovu dokumenata u papirnoj formi, što predstavlja visok inherentni rizik da mnoge greške nisu otkrivene (tačka 4. Izvještaja).

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog značaja stavki opisanih u tačkama 1.,2.,3.,4., i 9. u „Osnovi za izražavanje mišljenja“, finansijski izvještaji **KLINIČKOG CENTRA UNIVERZITETA U SARAJEVU JAVNE USTANOVE U DRŽAVNOJ SVOJINI sa p.o. Sarajevo**, ne prikazuju istinito i fer po svim bitnim pitanjima stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2014. godine i na dan 31.12.2015. godine, rezultate poslovanja i novčani tok za godine koje se završavaju na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijske informacije i transakcije prikazane u finansijskim izvještajima **KLINIČKOG CENTRA UNIVERZITETA U SARAJEVU JAVNE USTANOVE U DRŽAVNOJ SVOJINI sa p.o. Sarajevo** u toku 2014. i 2015. godine, nisu bile u svim materijalno značajnim aspektima usklađene sa odgovarajućim zakonskim i drugim propisima.

Skretanje pažnje

Bez uticaja na izraženo mišljenje, skrećemo pažnju na slijedeće:

- Osnovni kapital, iskazan u poslovnim knjigama i u sudskom registru nije usaglašen, jer je u finansijskim izvještajima KCUS-a na dan 31.12.2014. godine i 31.12.2015. godine, iskazan u iznosu 235.918.513 KM, a u Rješenju o upisu u sudski registar 0,00 KM. U sudski registar nisu upisani ni ostali opšti podaci (skraćeni oblik subjekta upisa; procentualno sudjelovanje pojedinačnih osnivača u kapitalu subjekta upisa; izmjena oblika organizovanja; djelatnost subjekta upisa sa šiframa odjeljaka djelatnosti i drugo), kako nalaže član 13. Zakona o registraciji poslovnih subjekata u FBiH (tačka 7.3. Izvještaja).
- KCUS, u posljednje tri godine, posluje sa gubitkom (akumulirani gubitak iskazan 37.334.591 KM). Na dan 31.12.2015. godine iskazane su obaveze 95.799.688 KM, a ukupna kratkoročna imovina 37.557.056 KM, što je pokazatelj nelikvidnosti i nesolventnosti KCUS-a. Da bi se zaustavilo negativno poslovanje i obezbijedila finansijska stabilnost KCUS-a, neophodno je da se uključe osnivači KCUS-a (6.3. Izvještaja).
- Neracionalno trošenje sredstava u 2014. i 2015. godini, u dijelu isplata plaća i naknada plaća (najviša isplaćena plaća u 2014. godini iznosila je 7.586 KM, a u 2015. godini 9.091 KM), isplata po osnovu ugovora o djelu, naknada za rad u komisijama, troškova po osnovu neograničenog iznosa korištenja mobilnih telefona za generalnog direktora KCUS-a u navedenom periodu, je dodatno opteretilo troškove KCUS-a (tačke 6.2.1.2. i 6.2.1.5. Izvještaja).

Sarajevo, 03.11.2016. godine

Zamjenik generalnog revizora

Dragan Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Dževad Nekić, dipl. oec.

II. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI KLINIČKOG CENTRA UNIVERZITETA U SARAJEVU JAVNE USTANOVE U DRŽAVNOJ SVOJINI sa p.o. Sarajevo

Bilans uspjeha za period 01.01.-31.12.2014.godine i 01.01-31.12..2015.godine			
	Pozicija	2015. godina	2014. godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 2)	194.915.232	192.107.841
1	Prihodi od prodaje učinaka	180.170.994	176.650.971
2	Ostali poslovni prihodi	14.744.238	15.456.870
II	Poslovni rashodi (od 1 do 6)	207.972.269	200.217.253
1	Materijalni troškovi	77.484.173	77.328.798
2	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	104.445.201	100.773.391
3	Troškovi proizvodnih usluga	3.088.820	2.635.474
4	Amortizacija	18.614.627	15.473.100
5	Troškovi rezervisanja		
6	Nematerijalni troškovi	4.339.448	4.006.490
III	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II-I)	13.057.037	8.109.412
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 2)	27.004	19.836
1	Prihodi od kamata	2.052	4.612
2	Pozitivne kursne razlike	24.952	15.224
V	Finansijski rashodi (od 1 do 3)	40.894	40.854
1	Rashodi kamata	26.080	37.853
2	Negativne kursne razlike	14.814	3.001
3	Ostali finansijski rashodi		
VI	Gubitak od finansijske aktivnosti (V - IV)	13.890	21.018
VII	Gubitak redovne aktivnosti (III + VI)	13.070.927	8.130.430
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
VIII	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 6)	1.169.428	41.556
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	14.341	-
2	Dobici od prodaje materijala	996	4.334
3	Viškovi	562.333	844
4	Naplaćena otpisana potraživanja	587.986	-
5	Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika	-	-
6	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	3.772	36.378
IX	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 4)	1.623.697	3.360.012
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	46.486	79.116
2	Manjkovi	1.033.085	262
3	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	481.752	3.174.818
4	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	62.374	105.816
X	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX - VII)	454.269	454.269
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIV.VRIJEDN.SREDSTAVA		
XI	Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava		
1	Prihodi od usklađivanja vrijednosti zaliha		
XII	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	2.897.482	
1	Umanjenje vrijednosti zaliha	2.897.482	
XIII	Gubitak od usklađenja vrijednosti (XII - XI)	2.897.482	
1*	Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih perioda	75.092	322.191
2*	Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih perioda	232.290	407.919
	UKUPAN PRIHOD PERIODA (I+IV+VIII+XI+1*)	196.186.756	192.491.424
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+IX+XII+2*)	212.766.632	204.026.038
XIV	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza	16.579.876	11.534.614
	Porezni rashodi perioda	71.787	93.818
XV	Neto gubitak neprekinutog poslovanja	16.651.663	11.628.432
	DOBIT ILI GUBITAK OD PREKINUTOG POSLOVANJA		
XVI	Neto dobitak/(gubitak) prekinutog poslovanja		
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
XVII	Neto gubitak perioda (XV +XVI)	16.651.663	11.628.432
B)	OSTALI SVEOBUHVAATNI GUBITAK	-	89.088
	Ukupno neto ostali sveobuhvatni gubitak perioda	16.651.663	11.717.520

Bilans stanja na dan 31.12.2014. godine i 31.12.2015. godine		
Pozicija	Neto iznos 31.12.2015. godine	Neto iznos 31.12.2014. godine
A K T I V A		
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	408.722.392	348.032.326
Nematerijalna sredstva	2.971.104	1.014.051
Nekretnine, postrojenja i oprema	396.839.541	335.282.967
Investicijske nekretnine	7.886.654	10.707.150
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	1.025.093	1.028.158
Dugoročna razgraničenja		
B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA		
C) TEKUĆA SREDSTVA	37.557.056	37.194.998
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	13.755.381	14.544.506
Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	23.801.675	22.650.492
D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA		
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA		
POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	446.279.448	385.227.324
Izvanbilansna evidencija - vanbilansna aktiva	8.617.805	7.190.326
UKUPNO AKTIVA	454.897.253	392.417.650
P A S I V A		
A) KAPITAL	198.583.922	215.235.585
Osnovni kapital	235.918.513	235.918.513
Rezerve		
Nerealizovani dobiti		
Nerealizovani gubici		
Gubitak do visine kapitala	37.334.591	20.682.928
B) DUGOROČNA REZERVISANJA	151.619.085	93.629.386
C) DUGOROČNE OBAVEZE	9.343.643	369.997
D) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-	-
E) KRATKOROČNE OBAVEZE	86.456.045	75.859.200
Kratkoročne finansijske obaveze	7.974.395	4.156.078
Obaveze iz poslovanja	69.757.735	63.055.753
Obaveze iz specifičnih poslova		
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ost.prim.zaposlenih	7.348.403	7.224.397
Druge obaveze	1.353.078	1.309.283
Obaveze za PDV	22.434	65.924
Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	-	34.776
Obaveze za porez na dobit	-	12.989
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	276.753	133.156
G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE		
POSLOVNA PASIVA	446.279.448	385.227.324
Izvanbilansna evidencija - vanbilansna pasiva	8.617.805	7.190.326
UKUPNO PASIVA	454.897.253	392.417.650

Uprava je pripremila Godišnji obračun KCUS za period I-XII 2014. godine sa setom obrazaca finansijskog

Izveštaj o gotovinskim tokovima za period 01.01 do 31.12.2014. godine i od 01.01.do 31.12.2015. godine (indirektna metoda)				
	OPIS	Oznaka	01.01.-31.12.2015.	01.-01.-31.12. 2014.
			IZNOS	IZNOS
A.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I.	Neto dobit (gubitak) za period		(16.651.663)	(11.628.432)
	<i>Usklađivanje za:</i>			
1.	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	262.551	170.834
2.	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	18.352.076	15.302.266
3.	Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+ (-)	32.145	79.116
II.	Ukupno 1 do 3		18.646.772	15.552.216
1.	Smanjenje (povećanje) zaliha	+ (-)	763.959	366.255
2.	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+ (-)	(2.025.474)	3.573.387
3.	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+ (-)	(80.092)	162.471
4.	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	(762.649)	9.087.218
5.	Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+ (-)	19.636.656	10.102.108
6.	Povećanje (smanjenje) drugih obaveza	+ (-)	(66.165)	3.000.147
7.	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	143.597	38.481
III.	Ukupno 1 do 7		17.609.832	26.330.067
IV.	Neto gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti (II-III)		19.604.941	30.253.851
B.	GOTOVINSKI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
I.	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti			
1.	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+		
II.	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti		15.913.414	13.907.565
1.	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-		
2.	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-		
3.	Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	15.913.414	13.907.565
4.	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-		
III.	Neto prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti			
IV.	Neto odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti		15.913.414	13.907.565
C.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
I.	Priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti			
1.	Priliv iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+		
2.	Priliv iz osnova dugoročnih kredita	+		
II.	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti		5.444.240	5.048.048
1.	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-		
2.	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	5.444.240	5.048.048
III.	Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti			
IV.	Neto odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti		5.444.240	5.048.048
D.	UKUPNI PRILIVI GOTOVINE		19.604.941	30.253.851
E.	UKUPNI ODLIVI GOTOVINE		21.357.654	18.955.613
F.	NETO PRILIVI GOTOVINE		-	11.298.238
G.	NETO ODLIVI GOTOVINE		1.752.713	-
H.	Gotovina na početku izvještajnog perioda		14.179.834	2.870.757
I.	Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	24.942	13.669
J.	Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	14.427	2.830
K.	Gotovina na kraju izvještajnog perioda		12.437.636	14.179.834

izvještavanja, koji je usvojio Upravni odbor 20.02.2015. godine, Odluka broj 42/15. Godišnji obračun za period I-XII 2014. godine prosljeđen je osnivačima.

Finansijske izvještaje za 2014. godinu potpisao je direktor Prof. Dr. Rusmir Mesihović.

Uprava je pripremila Godišnji obračun KCUS-a za period I-XII 2015. godine sa setom obrazaca finansijskog izvještavanja, koje je usvojio Upravni odbor 26.02.2016. godine, Odluka broj 104/16. Godišnji obračun za period I-XII 2015. godine prosljeđen je osnivačima.

Finansijske izvještaje za 2015. godinu potpisala je direktorica Prof. Dr. Sebija Izetbegović.

U Bilješkama uz finansijske izvještaje za period I-XII 2014. godine i I-XII 2015. godine data je izjava da su svi finansijski izvještaji KCUS u potpunosti urađeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i tumačenjima Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde (IASB).

Izveštaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2015. godine					
Naziv: KLINIČKI CENTAR UNIVERZITETA U SARAJEVU					
VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacione rezerve	Ostale rezerve	Akumulir. nerasp. dobit/ nepokriv. Gubitak	UKUPNI KAPITAL (2+3+4+5)
1	2	3	4	5	6
1. Stanje na dan 31.12.2013. g.	236.007.601			(9.054.496)	226.953.105
2. Efekti promjena u račun.politikama					
3. Efekti ispravki grešaka					
4. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2013., odnosno 01.01.2014. g.	236.007.601			(9.054.496)	226.953.105
5. Efekti reval.materij.i nem.sredstava					
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finansijskih sred.raspol. za prodaju					
7. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijski izvještaja u valutu prezentacije					
8. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.				(11.628.432)	(11.628.432)
9. Neto dobiti/gubici prizn.dir.u kapitalu					
10. Objavljene dividende i drugi oblici rasp.i pokriće gubitka					
11. Emisija dion.kapitala i dr.obl.poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	(89.088)				(89.088)
12. Stanje na dan 31.12.2014.godine	235.918.513			(20.682.928)	215.235.585
13. Efekti promjena u rač.politikama					
14. Efekti ispravki grešaka					
15. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2014., odnosno, 01.01.2015. g.	235.918.513			(20.682.928)	215.235.585
16. Efekti reval.materij.i nem.sredst.					
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finans.sreds.raspol. za prodaju					
18. Kursne razlike nastale prevođenj. fin.izvještaja u valutu prezentacije					
19. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.				(16.651.663)	(16.651.663)
20. Neto dobiti/gubici priznati u direktno u kapit					
21. Objavljene divid.i drugi obl.raspodj. dobiti i pokriće gubitka					
22. Emisija dion.kapit.i dr.oblici poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala					
23. Stanje na dan 31.12.2015. god.	235.918.513			(37.334.591)	198.583.922

III. IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI

1. Uvod

KLINIČKI CENTAR UNIVERZITETA U SARAJEVU JAVNA USTANOVA U DRŽAVNOJ SVOJINI sa p.o. Sarajevo (u daljem tekstu: KCUS), osnovan je Uredbom sa zakonskom snagom koju je donijelo Predsjedništvo R BiH (osnivač), na prijedlog Vlade R BiH, u skladu sa svojom Odlukom broj 01-012-70-39-13/92 od 30.06.1992. godine. Prema navedenoj Uredbi, KCUS je javna ustanova u državnoj svojini, sa svojstvom pravnog lica i osigurava trajno obavljanje sekundarne i visokodiferencirane zdravstvene zaštite A i B nivoa za potrebe građana R BiH. Navedena Uredba je 1994 godine (Službeni list R BiH, broj 13/94) preinačena u Zakon o ustanovama.

Djelatnost subjekta, upisana u sudski registar je:

- Djelatnost hospitalizacije, što uključuje dugoročne ili kratkoročne bolničke djelatnosti općih i specijaliziranih bolnica, sanatorijuma, centara za preventivnu medicinu;
- Javno upravljanje programima namijenjenim da povećaju ličnu dobit: zdravlje, kulturu, sport, rekreaciju, zaštitu okoliša stanovanja, socijalne usluge;
- Centar za zdravstvenu njegu utočišta (azila), psihijatrijske bolnice, centar za rehabilitaciju, stomatoloških klinika i drugih zdravstvenih ustanova koje imaju mogućnost smještaja uključujući vojnomedicinske centre i zatvorske bolnice;
- Medicinska njega i hirurške tehničke djelatnosti, kao što su dijagnostika liječenja, operacije, analize, hitne intervencije;
- Djelatnost zbrinjavanja (smještaj, obroke..;)
- Djelatnost Javnih ustanova koje pružaju zdravstvenu zaštitu, obrazovanje, kulturu i druge društvene usluge, osim obaveznog socijalnog osiguranja;
- Delatnost bolnica.

KCUS sačinjavaju svi hospitalni, poliklinički, dijagnostički, naučno-nastavni i drugi stručni sadržaji koji se ostvaruju u okviru organizacionih jedinica. Djelatnost Kliničkog centra odvija se preko organizacionih dijelova koje čine klinike, instituti, centri, klinička apoteka i stručne službe nemedicinskih poslova.

Na dan 31.12.2015. godine, u KCUS-u je bilo zaposleno 3.756 zaposlenika, a na dan 31.12.2014. godine 3.727.

Sjedište KCUS je u Sarajevu, ulica Bolnička broj 25.

2. Predmet, cilj i obim revizije

Predmet revizije su finansijski izvještaji KCUS-a za 2014. i 2015. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije omogući revizoru da izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije sa prekidima u periodu maj-septembar 2016. godine.

S obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. Postupanje po preporukama iz prethodnog izvještaja

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) je izvršio reviziju finansijskih izvještaja KCUS-a za 2006. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje sa rezervom o finansijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

KCUS je **postupio** po datim preporukama koje se odnose na:

- definisanje nadležnosti upravljanja finansijskim sredstvima KCUS-a novim Statutom KCUS-a;
- usvajanje Finansijskog plana KCUS-a od strane Upravnog odbora u skladu sa Statutom KCUS-a
- donošenje Pravilnika o poklonima i reprezentaciji KCUS-a;
- podnošenje i usvajanje Elaborata o izvršenom popisu imovine i obaveza od strane Upravnog odbora KCUS-a;
- pravilno iskazivanje troškova po osnovu beneficiranog radnog staža u finansijskim izvještajima;
- stvaranje potraživanja i njihovo knjigovodstveno evidentiranje na osnovu validne dokumentacije.

KCUS **nije postupio** po preporukama koje se odnose na:

- usklađivanje internih akata KCUS-a sa zakonskim i podzakonskim propisima kako bi se osigurali uslovi za efikasno obavljanje poslova i radnih zadataka, u cilju uspostavljanja funkcionalnijeg sistema interne kontrole;
- usklađivanje Pravilnika o plaćama i drugim ličnim primanjima koji nemaju karakter plaće sa zakonskim i podzakonskim propisima;
- pristupanje izradi Finansijskog plana na realnoj i sveobuhvatnoj osnovi, kako se i dalje ne bi stvarali gubici u poslovanju i stvarale obaveze koje se na vrijeme ne mogu izmiriti;
- planiranje investicionih ulaganja u saradnji sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo i Ministarstvom zdravstva Kantona Sarajevo;
- zaključivanje ugovora za pružanje zdravstvenih usluga sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo na početku godine, odnosno prije otpočinjanja pružanja zdravstvenih usluga za godinu za koju se zaključuje ugovor;
- zaključivanje ugovora o radu u skladu sa Zakonom o radu, u dijelu koji se odnosi na raspored zaposlenika na određeno radno mjesto;
- propisivanje procedure kojom će se utvrditi način kontrole trošenja lijekova po pacijentima u odnosu na zaprimljene količine u priručnim apotekama po organizacionim jedinicama;
- kontinuirano praćenje naplate potraživanja i pravovremeno poduzimanje zakonskih radnji kako ne bi došlo do zastare potraživanja;
- redovno praćenje izmirivanja obaveza, izvještavanje i poduzimanje mjera za izmirenje istih, kako KCUS ne bi bio tužen od strane dobavljača i kako bi se spriječili gubici u poslovanju KCUS-a;
- provođenje procedura nabavke roba i usluga u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama;
- početak pokretanja postupka javnih nabavki u optimalnom roku.

Imajući u vidu značajan protok vremena i kontekst nalaza na osnovu kojih su date preporuke, u obavljenoj reviziji za 2014. i 2015. godinu **nismo mogli izvršiti ocjenu postupanja po istima**, a odnose se na:

- preispitivanje opravdanosti isplata naknada po osnovu angažovanja u pojedinim komisijama i drugim stručnim i radnim tijelima, kao i neophodnosti postojanja istih;
- preispitivanje opravdanosti retroaktivne isplate članovima Upravnog odbora za period 01.01.-31.05.2006. godine.

4. Sistem internih kontrola i interna revizija

Rukovodstvo KCUS-a je odgovorno za uspostavljanje i primjenu sistema internih kontrola, a faktor koji najviše utiče na funkcionalnost istog je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje postojećih zakonskih propisa. Najznačajniji interni akti KCUS-a su Statut i Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

KCUS je osnovan Uredbom sa zakonskom snagom 1992. godine, koju je donijelo Predsjedništvo R Bosne i Hercegovine¹ i isti je registrovan kao javna ustanova u državnoj svojini Rješenjem Višeg suda u Sarajevu od 16.11.1992. godine, pod nazivom: KLINIČKI CENTAR UNIVERZITETA U SARAJEVU, JAVNA USTANOVA U DRŽAVNOJ SVOJINI sa p.o. Sarajevo.

U posljednjem Rješenju Općinskog suda u Sarajevu od 25.12.2015. godine, osnivači/članovi upisa su: Predsjedništvo Republike BiH, Predsjedništvo Skupštine grada Sarajevo. Međutim, u Statutu KCUS-a, kao osnivači navedeni su: Federacija BiH, Kanton Sarajevo, Zeničko-dobojski kanton, Bosansko-podrinjski kanton, Unsko-sanski kanton i Srednjobosanski kanton.

U sudski registar nisu upisani ni ostali opći podaci o KCUS (visina osnovnog kapitala; skraćeni oblik subjekta upisa; procentualno sudjelovanje pojedinačnih osnivača u kapitalu subjekta upisa; izmjena oblika organizovanja; djelatnost subjekta upisa sa šiframa odjeljaka djelatnosti predviđenim važećom klasifikacijom djelatnosti i drugo), kako nalaže član 13. Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji BiH².

Dana 10.08.2012. godine, Upravni odbor je donio Statut KCUS-a, ali isti nije usklađen sa članom 63. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, jer istim nije uređen iznos sredstava za osnivanje, početak rada zdravstvene ustanove i način obezbjeđenja sredstava. Parlament FBiH je dao saglasnost na Statut 20.09.2013. godine, Odlukom o davanju saglasnosti na isti³. Danom stupanja na snagu ovog Statuta stavljen je van snage Statut KCUS-a od 13.01.2000. godine. Na navedeni Statut saglasnost nisu dale Skupštine Bosansko podrinjskog i Sarajevskog Kantona. Posebno ukazujemo na Skupštinu Kantona Sarajevo, koja još uvijek nije razmatrala, niti dala saglasnost na Statut KCUS-a, iako je donijela Odluku o preuzimanju prava i obaveza osnivača i usklađivanje organizacije i poslovanja KCUS-a. Član 4. Statuta KCUS navodi da će se međusobna prava i obaveze između osnivača i KCUS-a regulisati posebnim ugovorom koji se zaključuje u pisanoj formi. Do datuma ovog Izvještaja, navedeni Ugovor još uvijek nije potpisan, niti je donesen akt o usaglašavanju i identifikaciji kapitala, što, zajedno sa činjenicom da Kanton Sarajevo i Srednjobosanski kanton nisu dali saglasnost na Statut KCUS, ukazuje da među osnivačima KCUS-a, ne postoji usaglašen stav u vezi statusa KCUS.

U toku 2014. i 2015. godine više puta je vršena izmjena i dopuna Statuta, na osnovu Statutarne odluke Upravnog odbora o izmjenama i dopunama Statuta KCUS-a. Nije prezentirana dokumentacija da su osnivači dali saglasnost na izmjene i dopune Statuta, iako Statut podliježe obaveznoj saglasnosti osnivača u smislu člana 63. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i člana 83. osnovnog Statuta. Navedene odluke su se prvenstveno odnosile na promjenu organizacije KCUS-a, što je za posljedicu imalo povećanje broja zaposlenih, kao i povećanje neto plaća imenovanjem određenih zaposlenika na rukovodeće pozicije.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta KCUS-a (u daljnjem tekstu: Pravilnik), definiše se djelatnost organizacionih jedinica i organizacionih dijelova u njihovom sastavu, utvrđuju radna mjesta sa opisom poslova za svaku skupinu radnih mjesta, te unutrašnja struktura u organizacionoj jedinici, nazivi poslova po organizacionim jedinicama, posebni uslovi za radna mjesta, opis poslova za svakog zaposlenika, te broj izvršilaca za svako radno mjesto. Pravilnikom su definisane: medicinske discipline, discipline za nauku i nastavu i stručna nemedicinska disciplina.

U skladu sa članom 23. Zakona o vijeću zaposlenika⁴ kojim je definisano da je, prije donošenja odluke značajne za prava i interese zaposlenika, poslodavac dužan da se konsultuje sa Vijećem zaposlenika o namjeravanoj odluci, zbog čega se KCUS obratio Sindikatu KCUS-a da se izjasni u roku od 7 (sedam) dana od

¹ „Sl. RBiH“, br 15/92 i 13/94

² „Službene novine FBiH“, broj: 27/05, 68/05, 43/09 i 63/14

³ „Sl.novine FBiH“, br. 73/13

⁴ Sl.novine FBiH“, br. 38/04

dana prijema datog prijedloga. Nije prezentiran dokument da se Sindikat izjasnio o prijedlogu usaglašenog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta KCUS-a, kojeg je donio Upravni odbor 23.03.2015. godine.

KCUS je donio niz internih akata: Pravilnik o radu; Pravilnik o plaćama i drugim ličnim primanjima koja nemaju karakter plaće; Pravilnik o računovodstvenim politikama; Pravilnik o računovodstvu; Pravilnik o finansijskom poslovanju; Pravilnik o internoj kontroli; Pravilnik o unutrašnjem nadzoru; Pravilnik o popisu i druge. Međutim i pored navedenih internih akata uočeni su određeni propusti koji su navedeni u ovom Izvještaju, a odnose se na: izradu, donošenje i usvajanje Programa rada i finansijskog plana koji nije u potpunosti usklađen sa Metodologijom izrade godišnjih programa rada sa finansijskim planom; obračun i isplata plaća i naknada plaća prema internim aktima koji nisu usaglašeni sa Općim i Granskim kolektivnim ugovorom; isplata regresa za koju nije bilo osnova; neracionalno trošenje sredstava za rad komisija koje su formirane za obavljanje poslova redovne aktivnosti, isplate po osnovu ugovora o djelu za koje se ne može potvrditi opravdanost zaključivanja; vrednovanje nekretnina, postrojenja i opreme; investicijskih nekretnina; vrednovanje potraživanja; iskazivanje vanbilansne evidencije; iskazivanje kapitala; provođenje postupaka javne nabavke i provođenje popisa imovine i obaveza.

Uspostaviti nadzor nad sistemom internih kontrola kako bi se otklonili propusti prilikom izrade, donošenja i usvajanja Plana rada i finansijskog plana, obračuna i isplate plaća i naknada plaća i regresa; formiranja komisija i zaključivanja ugovora o djelu; vrednovanja nekretnina, postrojenja i opreme; investicijskih nekretnina; potraživanja, provođenja postupaka javnih nabavki; provođenja popisa imovine i obaveza i vođenja vanbilansne evidencije.

Prema izjavama odgovornih lica, početkom septembra 2015. godine došlo je do zastoja/pada softverskog programa SAP sistema, koji KCUS koristi za podršku poslovanju. Pokrenuta je inicijativa za povrat podataka iz rezervne kopije i oporavak sistema. Međutim, zbog neuspješnog povrata podataka kao posljedice nefunkcionalnosti sistema upravljanja medija za pohranu rezervnih kopija podataka, KCUS je 22. septembra pokrenuo inicijativu ponovnog ručnog unosa podataka na osnovu dokumenata u papirnoj formi za period mart-septembar 2015. godine, što predstavlja visok inherentni rizik, da mnoge greške nisu otkrivene.

Potrebno je izraditi plan aplikativnog sistema za kontinuitet poslova (business continuity plan) i plan za oporovak od katastrofe (disaster recovery plan), kao i testiranje plana redovno i po potrebi, a najmanje dva puta godišnje, te izrada adekvatne backup strategije za ključne aplikacije IT sistema u KCUS.

Organi nadzora, upravljanja i rukovođenja KCUS-a su: Nadzorni odbor; Upravni odbor i Generalni direktor. Nadzorni odbor obavlja nadzor nad radom i poslovanjem KCUS-a....; Upravni odbor donosi finansijski plan i usvaja godišnji obračun KCUS-a...., a Generalni direktor rukovodi KCUS-om i odgovoran je za zakonitost rada i stručni rad KCUS-a.

Služba interne kontrole (u nastavku Služba) formirana je na osnovu Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta KCUS-a. Prema Pravilniku, sistematizovano je devet radnih mjesta u ovoj Službi, a u 2015. godini bila su popunjena samo dva radna mjesta. Služba je u 2015. godini obavljala poslove u skladu sa: Planom rada Službe interne kontrole; Planom vanrednih kontrola i Nalogom generalnog direktora. U Izvještaju o radu Službe navedeno je da su realizovane sljedeće kontrole: implementacija preporuka eksternog revizora za 2013. i 2014. godinu; kontrola Kliničke apoteke; blagajničkog poslovanja; kontrola rada Komisije za lijekove, Komisije za rashod lijekova; kontrola priručne apoteke Klinike za dječiju hirurgiju; priručne apoteke Klinike za nefrologiju; priručne apoteke Instituta za gastroenterohepatologiju; klinike za kardiologiju i kliničke hemije i biohemije. U Izvještaju su konstatovane nepravilnosti i date preporuke. Kako se navodi u Izvještaju, od 62 preporuke, provedeno je 22, a nije 40 preporuka.

Na osnovu svega što smo utvrdili predmetnom revizijom, smatramo i naglašavamo da organi nadzora, upravljanja i rukovođenja nisu obavljali zadaću koja im je povjerena Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Statutom, a što je dovelo KCUS u tešku finansijsku situaciju: nelikvidnost, nesolventnost, te iskazivanje gubitaka u poslovanju u posljednje tri godine.

5. Planiranje i izvještavanje

Finansijski plan KCUS-a za 2014. godinu sa projekcijama za 2015. i 2016. godinu usvojio je Upravni odbor 24.03.2014. godine, a za 2015. godinu sa projekcijama za 2016. i 2017. godinu 12.03.2015. godine. Finansijskim planom za 2014. godinu planirani su ukupni prihodi i rashodi 201.878.000 KM, a za 2015. godinu 209.784.000 KM.

Do donošenja Odluke o usvajanju finansijskih planova za 2014. i 2015. godinu, na snazi su bile odluke o usvajanju privremenog finansijskog plana KCUS-a za prva tri mjeseca 2014. i 2015. godine, koje je također donio Upravni odbor. Planom privremenog finansiranja za 2014. godinu, planiran je prihod u iznosu od 48.005.000 KM, rashod od 50.076.000 KM i gubitak u iznosu od 2.071.000 KM, a Planom privremenog finansiranja za 2015. godinu planirani su uravnoteženi prihodi i rashodi u iznosu od 49.977.000 KM.

Procedura izrade Programa rada i finansijskog plana KCUS-a je propisana Odlukom Vlade Kantona Sarajevo⁵ o metodologiji izrade godišnjih programa rada sa finansijskim planom i izvještaja o radu i finansijskom poslovanju javnih zdravstvenih ustanova na području Kantona Sarajevo. Navedenom Odlukom definisana je obaveza javnih zdravstvenih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo, da prilikom izrade i donošenja godišnjih programa rada sa finansijskim planom o radu i finansijskom poslovanju, isti pripreme na način i u skladu sa Metodologijom izrade godišnjih izvještaja o radu i finansijskom poslovanju javnih zdravstvenih ustanova⁶. U postupku izrade i donošenja Programa rada i finansijskog plana, javne zdravstvene ustanove su dužne izvršiti usaglašavanje sa nacrtom (prijedlogom budžeta) Kantona Sarajevo i finansijskim planom prihoda i rashoda Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo (u nastavku: Zavod) za narednu godinu, a prema rokovima utvrđenim Odlukom o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade kantona Sarajevo i kantonalnih organa i organizacija. Prema navedenoj Metodologiji, finansijski plan javne zdravstvene ustanove mora biti uravnotežen tako da ukupni prihodi pokrivaju ukupne rashode, te usklađen sa planiranim sredstvima u budžetu Kantona Sarajevo i Finansijskim planom Zavoda.

Na osnovu prezentirane dokumentacije, Zavod je dostavio mišljenje na Nacrt programa rada i finansijski plan KCUS-a za 2014. godinu, u kojem se navodi da isti nije usaglašen sa Finansijskim planom Zavoda. U vezi Nacrta programa rada i finansijskog plana KCUS-a za 2015. godinu, Zavod je takođe dao mišljenje da isti nije usaglašen sa Finansijskim planom Zavoda za 2015. godinu, obzirom da prihodi koje je KCUS planirao od Zavoda nisu usaglašeni sa sredstvima utvrđenim Finansijskim planom Zavoda za 2015. godinu, a takođe više su planirani rashodi, kapitalna ulaganja i broj zaposlenih i to za 138 zaposlenih više nego što je planirani broj zaposlenih koji se finansira iz sredstava Zavoda.

U odlukama Upravnog odbora o usvajanju Programa rada i finansijskog plana KCUS-a za 2014. i 2015. godinu je navedeno da će isti, nakon usvajanja od strane Nadzornog odbora KCUS-a, biti dostavljeni osnivačima, ali u toku revizije nije prezentirana dokumentacija da su isti dostavljeni osnivačima i usvojeni od istih.

Na osnovu navedenog može se zaključiti da planiranje i usvajanje Finansijskog plana KCUS-a nije vršeno u cijelosti u skladu da Metodologijom izrade godišnjih programa rada sa finansijskim planom i izvještaja o radu i finansijskom poslovanju javnih zdravstvenih ustanova na području Kantona Sarajevo.

U nastavku se daje Pregled planiranih i ostvarenih sljedećih pokazatelja:

R.B.	Opis	Plan 2014.	Ostvareno 2014.	Plan 2015.	Ostvareno 2015.
1	2		3	5	6
I	Ukupni prihodi	201.878.000	192.491.424	209.784.000	196.186.756
II	Ukupni rashodi	201.878.000	204.208.944	209.784.000	212.838.419
III	Finansijski rezultat		(11.717.520)		(16.651.663)

Ukupno ostvareni prihodi u 2015. godini iskazani su 196.186.756 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 3.695.332 KM ili 2%, a ukupno ostvareni rashodi u 2015. godini iskazani su 212.838.419 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 8.629.475 KM ili 4%.

⁵ „Sl.novine KS“ br 23/09 od 29.07.2009. godine

⁶ („Sl.novine KS“, br.5/08

Za 2015. godinu iskazan je gubitak u poslovanju 16.651.663 KM, a za prethodnu godinu 11.717.520 KM. Tokom 2015. godine, KCUS je nastavio sa aktivnostima koje su dodatno pogoršale njegov finansijski položaj u odnosu na prethodnu godinu, prvenstveno kroz angažovanje dodatnih zaposlenika i dodatno investiranje u dugoročnu imovinu, pri čemu nisu bili obezbijeđeni izvori finansiranja, što je i osnovni razlog povećanja obaveza.

Izveštaj o radu i finansijskom poslovanju za 2015. godinu nije usvojio Upravni odbor zbog: iskazanog gubitka u iznosu 16.651.663 KM; neusklađenosti općih akata sa Statutom KCUS-a; popisa sredstava i obaveza koji nije urađen u skladu sa zakonskim propisima (uslovno je prihvaćen iskazani manjak imovine zbog pada softverskog programa SAP sistema); donirane opreme u vrijednosti preko 65 miliona KM kojom nisu zadužene organizacione jedinice, niti klinike za koje je predmetna oprema nabavljena; neizmirenih obaveza na dan 31.12. 2015. godine preko 96 miliona, što govori da je narušena likvidnost KCUS; preuzimanja dijagnostičkih aparata putem donacija (zatvoreni sistemi), što je imalo za posljedicu da KCUS kupuje reagense od istog isporučioća donacije; potpisivanja sa bankama ugovora o cesiji za izmirenje obaveza prema određenim dobavljačima itd.

Izradi Finansijskog plana pristupiti realno i sveobuhvatno, kako bi isti bio usaglašen sa Finansijskim planom Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo koji je glavni finansijer KCUS-a, te osigurati da se planiranje vrši u potpunosti u skladu sa Metodologijom izrade godišnjih programa rada sa finansijskim planom i izveštaja o radu i finansijskom poslovanju javnih zdravstvenih ustanova na području Kantona Sarajevo.

6. Izvršenje Plana poslovanja

6.1 Prihodi

Prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su kako slijedi:

	01.01-31.12. 2015.	01.01-31.12. 2014.
Prihodi	196.186.756	192.491.424
Poslovni prihodi	194.915.232	192.107.841
Finansijski prihodi	27.004	19.836
Ostali prihodi i dobici	1.169.428	41.556
Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika	75.092	322.191

6.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi iskazani su u 2015. godini 194.915.232 KM i u ukupnim prihodima učestvuju sa 93,72%. U odnosu na 2014. godinu više su ostvareni za 2.807.391 KM ili 1,15%. Poslovni prihodi odnose se na prihode od prodaje učinaka: 180.170.994 KM za 2015. godinu i 176.650.971 KM za 2014. godinu i ostale poslovne prihode: 14.744.238 KM za 2015. godinu i 15.456.870 KM za 2014. godinu.

U strukturi prihoda od prodaje učinaka najznačajniji su prihodi koje KCUS ostvaruje od Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo 108.715.981 KM za 2015. godinu, a 105.417.132 KM za 2014. godinu i čine 55,78% za 2015. godinu i 54,88% za 2014. godinu, ukupno iskazanih poslovnih prihoda. Iskazani prihodi za 2015. godinu od Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH su 45.215.687 KM, dok na prihode od ostalih zavoda zdravstvenog osiguranja, koji su osnivači KCUS-a, se odnosi: Unsko-sanski Kanton 4.096.374 KM, Zeničko-dobojski 7.082.942 KM, Srednjobosanski 7.573.046 KM i Bosanskopodrinjski 2.431.850 KM.

Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, KCUS je ugovorna zdravstvena ustanova, koja zaključuje ugovore o pružanju zdravstvenih usluga sa zavodima zdravstvenog osiguranja u FBiH, kao i sa Fondom zdravstvenog osiguranja RS i Zavodom zdravstvenog osiguranja Brčko-Distrikt. Uvidom u zaključeni ugovor sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, konstatovano je da je isti zaključen za 2015. godinu tek u oktobru 2015. godine, iako se isti primjenjuje od 01.01.2015. godine. Navedenim Ugovorom, regulisano je da će se

naknada za pružanje usluga zdravstvene zaštite doznačavati KCUS-u u pravilu u mjesečnim tranšama, uz izuzetak davanja koja po svojoj namjeni imaju drugačiju dinamiku plaćanja. Navedena naknada obuhvata sredstva za pokriće troškova rada i materijalnih troškova neophodnih za pružanje usluga zdravstvene zaštite osiguranim licima Kantona Sarajevo.

Ostali prihodi od pružanja zdravstvenih usluga se najvećim dijelom odnose na pružanje zdravstvenih usluga osobama koje nisu zdravstveno osigurane i koje lično snose troškove zdravstvene zaštite. Uplata sredstava za pružene zdravstvene usluge se vrši na blagajni KCUS-a.

U saradnji sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, KCUS treba obezbijediti zaključivanje ugovora za pružanje usluga zdravstvene zaštite na početku godine, odnosno, prije otpočinjanja pružanja zdravstvenih usluga za godinu za koju se zaključuje ugovor.

6.1.2 Finansijski prihodi

Finansijski prihodi iskazani su 27.004 KM za 2015. godinu i 19.836 KM za 2014. godinu i čine ih: prihodi od kamata 2.052 KM za 2015. godinu i 4.612 KM za 2014. godinu i ostali finansijski prihodi 24.952 KM za 2015. godinu i 15.224 KM za 2014. godinu.

6.1.3 Ostali prihodi i dobici

Ostali prihodi i dobici iskazani su 1.169.428 KM i u odnosu na 2014. godinu, kada su ostvareni svega 41.556 KM, više su ostvareni za 1.127.872 KM. Ovi prihodi se najvećem dijelom odnose na prihode od viškova 562.333 KM i naplaćena otpisana potraživanja 587.985 KM.

6.1.4 Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika

Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika iskazani su 75.092 KM za 2015. godinu i 322.191 KM za 2014. godinu, a odnose se na naknadno fakturisane prihode za isporučene usluge i ostale naknadno utvrđene prihode iz ranijih godina.

Navedeni prihodi nisu iskazani u razdoblju u kojem su nastali, već su evidentirani u 2015. godini, što nije u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Priznavanje prihoda vršiti u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i MRS 18 Prihodi.

6.2 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi u ukupnom iznosu 212.838.419 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 8.629.475 KM ili 4%. Struktura iskazanih rashoda je slijedeća:

	01.01-31.12.2015.	01.01-31.12.2014.
RASHODI	212.838.419	204.208.944
Poslovni rashodi:	207.972.269	200.217.253
Materijalni troškovi	77.484.173	77.328.798
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	104.445.201	100.773.391
Troškovi proizvodnih usluga	3.088.820	2.635.474
Amortizacija	18.614.627	15.473.100
Nematerijalni troškovi	4.339.448	4.006.490
Finansijski rashodi	40.894	40.854
Ostali rashodi i gubici	1.623.697	3.360.012
Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti zaliha	2.897.482	-
Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika	232.250	407.919

6.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi u 2015. godini iskazani su 207.972.269 KM, a u 2014. godini 200.217.253 KM, što znači da su u 2015. godini ostvareni za 7.755.016 KM više u odnosu na 2014. godinu.

6.2.1.1 Materijalni troškovi

Materijalni troškovi iskazani su u 2015. godini 77.484.173 KM i u odnosu na 2014. godinu više su ostvareni za 155.375 KM, a odnose se na: utrošene sirovine i materijal 68.700.797 KM, energiju i gorivo 5.526.752 KM, rezervne dijelove 2.5532.038 KM i otpis sitnog inventara i auto guma 724.584 KM.

Troškovi sirovina i materijala najvećim dijelom se odnose na troškove: lijekova i medicinskog materijala 55.519.882 KM, potrošnog materijala 9.268.277 KM, životnih namirnica 2.462.685 KM, materijala za čišćenje 523.621 KM, tehničkog materijala 516.648 KM, kancelarijskog materijala 243.838 KM i ostalog materijala 165.846 KM. Na osnovu izjave odgovorne osobe, Centralna apoteka nema uvida u zalihe i način evidentiranja trošenja lijekova po organizacionim jedinicama, izuzev kada se radi o lijekovima i medicinskom materijalu koji se koristi za pružanje zdravstvenih usluga koje finansira Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH iz sredstava Fonda solidarnosti FBiH, u okviru prioriternih vertikalnih programa zdravstvene zaštite. Za navedeno nije propisana procedura kojom će se utvrditi način kontrole trošenja lijekova po pacijentima u priručnim apotekama po organizacionim jedinicama.

Propisati proceduru kojom će se utvrditi način kontrole trošenja lijekova po pacijentima u odnosu na zaprimljene količine u priručnim apotekama po organizacionim jedinicama.

Troškove energije i goriva čine: utrošena električna energija 2.378.205 KM, utrošeni gas 3.053.641 KM, gorivo i mazivo za agregate, vozila i ostale potrebe 94.907 KM.

Otpis sitnog inventara sastoji se od: otpisa sitnog inventara u upotrebi 716.140 KM i otpisa autoguma u upotrebi 8.445 KM.

6.2.1.2 Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

	2015. godina	2014. godina
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	104.445.201	100.773.391
Troškovi plata i naknada zaposlenim	92.493.900	89.397.541
Troškovi ostalih primanja zaposlenih	10.938.367	10.533.570
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	1.012.934	842.280

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja iskazani su 104.445.201 KM i u odnosu na 2014. godinu za koju su iskazani 100.773.391 KM, više su ostvareni za 3.971.810 KM. Navedeni troškovi čine 50,22% u 2015. godini, a u 2014. godini 50,33% ukupnih poslovnih rashoda.

U 2015. godini, najviša pojedinačno isplaćena mjesečna neto plaća iznosila je 9.091 KM, a najniža 345 KM, dok je prosječna neto plaća u KCUS-u isplaćena u 2015. godini iznosila 1.166 KM. U 2014. godini, najviša pojedinačno isplaćena mjesečna neto plaća iznosila je 7.586 KM, a najniža 343 KM, dok je prosječna neto plaća u KCUS-u isplaćena u 2014. godini iznosila 1.158 KM, uz napomenu da u navedene iznose nije uključen porez na dohodak.

Plaće i naknade plaća regulisane su Pravilnikom o plaćama i drugim ličnim primanjima koja nemaju karakter plaće (u nastavku: Pravilnik), koji je donio Upravni odbor KCUS-a 20.07.2015. godine. Do donošenja istog, u primjeni je bio Pravilnik o plaćama iz 2009. godine. Na navedene pravilnike saglasnost nije dao Sindikat, iako su isti dostavljeni Sindikatu. U članu 36. novog Pravilnika, koji se odnosi na datum početka stupanja Pravilnika na snagu, nije navedeno od kada se isti primjenjuje, pa je upitna njegova primjena.

Pravilnikom je definisana osnovna plaća koja predstavlja umnožak najniže neto plaće i odgovarajućeg koeficijenta složenosti u koje je razvrstano zvanje odnosno poslovi zaposlenika. Koeficijenti složenosti utvrđeni Pravilnikom, razvrstani su u grupe zanimanja od I-ve do X-te grupe sa koeficijentima složenosti za svaku grupu, osim za menadžment KCUS-a, za koje koeficijent određuje Upravni odbor u skladu sa Kolektivnim ugovorom.

Uvidom u koeficijente složenosti poslova, definisane pravilnicima, konstatovano je da isti nisu usaglašeni sa koeficijentima složenosti propisanim Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH (u nastavku: Kolektivni ugovor) iz slijedećih razloga:

- za sve grupe zanimanja utvrđene su po dvije podgrupe iste vrste poslova i to za stečeno radno iskustvo do 10 godina staža i preko 10 godina staža. Koeficijenti složenosti za preko 10 godina staža, su veći od propisanih za svaku grupu zanimanja (po prethodnom Pravilniku za 5%, a po novom za 10%), iako Kolektivnim ugovorom isti nisu propisani. Članom 33. Kolektivnog ugovora je definisano da se Pravilnikom o radu mogu detaljnije razraditi grupe složenosti poslova, s tim da se tom razradom ne mogu utvrditi nepovoljniji uslovi i koeficijenti, za pojedine grupe utvrđene pravilnikom. Iako se pravilnicima KCUS-a navodi da su poslovi druge podgrupe (za preko 10 godina staža), složeniji, samostalniji i kreativniji od prve grupe, isto se ne može prihvatiti jer se radi o istoj vrsti poslova u obje podgrupe. **Zbog navedenog smatramo da definisanje koeficijenata za radni staž preko 10 godina se ne može smatrati razradom koeficijenata u smislu navedenog člana Kolektivnog ugovora.**
- Novim Pravilnikom su definisani koeficijenti zanimanja I-ve grupe 1,10, iako je Kolektivnim ugovorom, za ovu grupu zanimanja propisan koeficijent 1,00.

Pravilnikom o plaćama, regulisano je da plaću generalnom direktoru, savjetnicima, pomoćnicima generalnog direktora, direktorima disciplina i glavnoj sestri KCUS-a utvrđuje Upravni odbor u skladu sa članom 36. Kolektivnog ugovora. Odlukom Upravnog odbora (br. 92/12 od 29.06.2012. godine), utvrđena je plaća Generalnom direktoru u visini 5 (pet) prosječnih plaća isplaćenih u FBiH u prethodna tri mjeseca, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, sa pripadajućim dodacima saglasno Kolektivnom ugovoru. Istom Odlukom je utvrđena visina plaće pomoćnicima generalnog direktora KCUS-a, direktora disciplina i glavnoj sestri u visini 4 (četiri) mjesečne prosječne plaće isplaćene u FBiH, a savjetnicima generalnog direktora KCUS-a u visini 3,5 (tri i po) prosječne plaće isplaćenih u FBiH u prethodna tri mjeseca, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, sa pripadajućim dodacima saglasno Kolektivnom ugovoru.

Plaća generalnog direktora uređena je i posebnim ugovorom -**Menadžerskim ugovorom**, kojeg zaključuje predsjednik Upravnog odbora sa generalnim direktorom (menadžerom). Dana 19.01.2015. godine, predsjednik Upravnog odbora KCUS-a, zaključio je Menadžerski ugovor (Br.0202-1-61) sa novoimenovanim Generalnim direktorom (Menadžerom) KCUS-a, kojim su definisana, između ostalog, primanja Generalnog direktora. U skladu sa članom 3. Ugovora, Generalnom direktoru se isplaćuje neto plaća u iznosu od 5 (pet) prosječnih neto plaća isplaćenih u FBiH u prethodna tri mjeseca prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, uvećana za minuli rad, plus 10% za naučni stepen (doktor nauka), plus 10% na uslove rada (za rad sa otvorenim izvorom jonizirajućeg zračenja). Uvidom u dokumentaciju konstatovano je da su se i u 2014. godini zaključivali menadžerski ugovori sa novoimenovanim generalnim direktorima pod istim uslovima kao i u 2015. godini.

Dana 20.07.2015. godine, Upravni odbor je usvojio Pravilnik o radu. Do donošenja istog u primjeni je bio Pravilnik o radu iz 2010. godine. Uvidom u iste, nijedan nema saglasnost Sindikata. Članom 58. novog Pravilnika je regulisano pravo na plaćeno odsustvo u trajanju od 7 (sedam) radnih dana u jednoj kalendarskoj godini za zadovoljavanje ličnih potreba zaposlenika. Istim članom je takođe regulisano pravo zaposlenika na plaćeno odsustvo u sljedećim uslovima: za polaganje specijalističkog ispita 30 dana, izradu magistarskog rada ili doktorske disertacije 30 dana, stručno usavršavanje u zemlji 30 dana i za stručno usavršavanje u inostranstvu u trajanju od 90 dana. **Pravo na plaćeno odsustvo za navedene namjene nije u skladu sa članom 26. Kolektivnog ugovora**, kojim je definisano pravo na neplaćeno odsustvo za navedene namjene, osim prava na obrazovanje, prekvalifikaciju i stručno usavršavanje na koje se upućuje zaposlenik od strane poslodavca, kada mu pripada pravo na naknadu plaće kada ne radi, a u visini plaće koju bi ostvario da je radio, u skladu sa članom 50. Kolektivnog ugovora. Izmjenama i dopunama Pravilnika o radu koje je donio Upravni odbor 18.04.2016. godine, izvršeno je usaglašavanje odredbi člana 58. Pravilnika o radu sa odredbama člana 26. Kolektivnog ugovora.

Na osnovu dostavljenog pregleda, 53 zaposlenika su koristila plaćeno odsustvo u 2014. i 2015. godini za slijedeće namjene: polaganje specijalističkog ispita (20 zaposlenika), izradu doktorske disertacije (11 zaposlenika), magistarskog rada (8 zaposlenika), edukaciju u inostranstvu (13 zaposlenika), te plaćeno odsustvo koje je koristio zaposlenik koji je bio medicinska pratnja nogometne reprezentacije BiH na Svjetskom prvenstvu „A“ reprezentacije. Za vrijeme korištenja plaćenog odsustva, zaposlenici su imali pravo na naknadu plaće i druga prava po osnovu rada.

Prema prezentiranoj dokumentaciji, odobrenje plaćenog odsustva za edukaciju u inostranstvu daje Generalni direktor donošenjem odluke, po prethodno pribavljenom mišljenju Instituta KCUS-a za naučnoistraživački rad, kojem zaposlenik podnosi zahtjev za stručno usavršavanje i edukaciju, a po prethodno dobivenom zahtjevu iz zdravstvene ustanove u inostranstvu gdje će se vršiti edukacija.

Obzirom na neusklađenost Pravilnika o radu sa Kolektivnim ugovorom, mišljenja smo da su neosnovane isplate za navedene namjene, osim isplata za edukaciju, koje su propisane Kolektivnim ugovorom.

Uvidom u odluku Generalnog direktora br.0203-1/423 od 17.03.2015. godine, utvrđeno je da je zaposlenik raspoređen na dva radna mjesta šefa odjeljenja Pedijatrijske klinike na period od 4 godine i šefa Odjeljenja za kardiohirurgiju na period od 3 godine. Uvidom u Ugovor o radu istog zaposlenika konstatovano je da je zaposlenik bio raspoređen istovremeno na tri radna mjesta i to na radno mjesto direktora discipline za zdravlje djeteta, šefa organizacione jedinice Pedijatrijska klinika i šefa Odjeljenja za kardiologiju, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

U 2015. godini isplaćene su stimulacije zaposlenicima u iznosu od 146.509 KM, a u 2014. godini 71.175 KM. Kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o plaćama KCUS-a, regulisano je da poslodavac može nagraditi i stimulisati zaposlenika, po osnovu ostvarenih ušteda, racionalizacije i inovacija u procesu rada u skladu sa materijalnim mogućnostima. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da su odlukama Upravnog odbora iz 2014. i 2015. godine, odobrene stimulacije zaposlenicima u visini 20% mjesečno, za realizaciju "Etičke linije" (u cilju provođenja antikoruptivne politike KCUS-a i rješavanja po prigovorima pacijenata na pružene zdravstvene usluge u KCUS-u). **I pored značaja obavljanja navedenih poslova, mišljenja smo da je trebalo voditi računa o materijalnim mogućnostima i racionalizaciji troškova KCUS-a, obzirom na finansijsku situaciju KCUS-a.** Kao potvrda našeg mišljenja, navodimo da je Upravni odbor 22.01.2016. godine donio Odluku o stavljanju van snage Odluke o realizaciji „Etičke linije“ i stimulacija, u cilju racionalizacije troškova KCUS-a.

Pravilnik o plaćama i drugim ličnim primanjima koja nemaju karakter plaće i Pravilnik o radu uskladiti sa zakonskim i podzakonskim propisima, te osigurati dosljednu primjenu istih.

Osigurati poštivanje Kolektivnog ugovora i Pravilnika o plaćama i drugim ličnim primanjima koja nemaju karakter plaće KCUS-a, kojim se reguliše davanje stimulacija zaposlenicima u skladu sa materijalnim mogućnostima KCUS-a.

Troškovi ostalih primanja zaposlenih u 2015. godini iskazani su 10.872.179 KM i u odnosu na 2014. godinu (10.479.809 KM) veći su za 393.370 KM.

Struktura navedenih troškova je sljedeća:

	2015. godina	2014. godina
Troškovi ostalih primanja zaposlenih	10.872.179	10.479.808
Naknade troškova toplog obroka	6.168.481	6.107.156
Naknade troškova prevoza na posao i sa posla	2.128.953	2.102.988
Naknade troškova regresa	1.587.670	1.570.445
Naknade troškova stručnog usavršavanja u zemlji	34.119	83.423
Naknade troškova stručnog usavršavanja u inostranstvu	58.208	82.071
Naknade troškova za otpremnine	593.326	234.615
Naknade troškova jubilarnih i ostalih prigodnih nagrada	49.800	50.772
Naknade troškova jednokratnih pomoći	251.622	248.338

Naknade troškova toplog obroka su se isplaćivale u 2015. i u 2014. godini u iznosu od 170 KM mjesečno za puni mjesečni fond sati, prema odlukama generalnog direktora KCUS-a (Odluka za 2015. godinu od 14.01.2015. godine, a Odluka za 2014. godinu od 14.01.2014. godine).

Naknade troškova prevoza na posao i sa posla se obračunavaju i isplaćuju prema članu 24. Pravilnika o plaćama i drugim ličnim primanjima koja nemaju karakter plaće KCUS-a, prema kojem se

zaposleniku kome nije organizovan prevoz na posao i sa posla osigurava karta ili naknada za kupovinu karte u visini gradskog prevoza.

Naknade troškova regresa su isplaćene zaposlenicima KCUS-a za 2015. godinu u iznosu od 420 KM u skladu sa Odlukom generalnog direktora, od 24.06.2015. godine, a za 2014. godinu u iznosu od 425 KM u skladu sa Odlukom generalnog direktora, od 18.06.2014. godine. Prije donošenja Odluke o isplati regresa za 2015. godinu, Upravni odbor Zavoda zdravstvenog osiguranja KS je donio Odluku o isplati regresa za 2015. godinu, kojom je naloženo rukovodstvu Zavoda da na ime isplate regresa zaposlenicima za 2015. godinu, doznači novčana sredstva zdravstvenim ustanovama na području Kantona Sarajevo sa kojim Zavod ima zaključen ugovor o pružanju zdravstvenih usluga. Navedenom Odlukom, KCUS-u su odobrena sredstva za isplatu regresa za 2015. godinu, u iznosu od 1.602.880 KM i to za isplatu regresa od 562 KM za 3.169 zaposlenika KCUS-a. Iako su odobrena sredstva, potrebno je naglasiti da je Općim i Granskim kolektivnim ugovorom, kao i Pravilnikom o plaćama i drugim ličnim primanjima zaposlenika u KCUS-u, regulisano da zaposlenik ima pravo na regres u visini od najmanje 50% prosječne neto plaće svih zaposlenika ostvarene kod poslodavca u mjesecu koji prethodi isplati regresa pod uslovom da zdravstvena ustanova-poslodavac nije prethodnu poslovnu godinu završila sa gubitkom. **Obzirom da je KCUS ostvario gubitak u poslovanju za 2013, 2014. i za 2015. godinu, neosnovano je isplaćen regres za 2014. i 2015. godinu u ukupnom iznosu od 3.158.115 KM (1.587.670 KM za 2015. godinu i 1.570.445 KM za 2014. godinu).**

Isplatu regresa vršiti pod uslovima propisanim Općim i Granskim kolektivnim ugovorom.

Troškovi stručnog usavršavanja-edukacija se odnose na odobravanje edukacije i sredstava za edukaciju zaposlenicima KCUS-a koja će se obavljati u zemlji ili u inostranstvu (u 2015. godini 92.327 KM, a u 2014. godini 165.494 KM), u skladu sa Odlukom generalnog direktora, a po prethodno datoj saglasnosti od strane Instituta za naučno istraživački rad.

Troškovi naknada za jubilarne i ostale prigodne nagrade odnose se na: nabavku zlatnika (za 2015. godinu 49.800 KM, a za 2014.godinu 50.772 KM); drvenih rezbarnih kutija i plastičnih pločica za zaposlenike koji su stekli ili će steći uslove za penziju u skladu sa Odlukom Upravnog odbora iz 2014. godine, kojom je data saglasnost Generalnom direktoru za nastavak dosadašnje prakse dodjele zlatnika penzionerima i za raspisivanje javnog oglasa za izbor najpovoljnijeg ponuđača za nabavku zlatnika za zaposlenike KCUS-a. Pravilnikom o radu je regulisano kada se mogu nagraditi zaposlenici (povodom vjerskih, nacionalnih i državnih praznika, kao i po osnovu neprekidnog rada), u skladu sa posebnom odlukom i materijalnim mogućnostima. **Na osnovu navedenog smatramo da se za ove namjene nisu stekli uslovi za izdvajanje sredstava obzirom na materijalne mogućnosti KCUS-a.**

Nagrađivanje zaposlenika povodom vjerskih praznika i dodjeljivanje prigodnih nagrada vršiti u skladu sa materijalnim mogućnostima kako je to propisano Kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu KCUS-a, odnosno u uslovima stabilnog finansijskog poslovanja KCUS-a.

Troškovi naknada članovima odbora, komisija i sl. iskazani su 442.825 KM za 2015. godinu i 383.617 KM za 2014. godinu. Strukturu troškova naknada čine: troškovi za rad Upravnog i Nadzornog odbora 110.273 KM za 2015. godina i 84.065 KM za 2014. godina; troškovi naknada komisija 186.421 KM za 2015. godinu i 170.678 KM za 2014. godinu, te porezi i doprinosi na navedene naknade 146.131 KM za 2015. godinu i 128.874 KM za 2014. godinu.

Troškovi naknada za rad članova Upravnog i Nadzornog odbora utvrđeni su Odlukom Upravnog odbora iz 2011. godine i obračunavaju se i isplaćuje u visini jedne (za predsjednika Upravnog i Nadzornog odbora) i 80% (za ostale članove) prosječne neto isplaćene plaće u FBiH za prethodna tri mjeseca prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku. Prema Odluci, predsjednik i članovi odbora ostvaruju pravo na naknadu putnih troškova ukoliko im je prebivalište izvan sjedišta KCUS-a.

Troškovi naknada za rad komisija iskazani su 186.421 KM za 2015. godinu i 170.678 KM za 2014. godinu. Izvršili smo uvid u Odluke Upravnog odbora o imenovanju komisija, stručnih tijela, timova i Naučnog vijeća KCUS-a (Stručno tijelo za pripremu sjednica Upravnog odbora, Etički komitet, Naučno vijeće KCUS-a, Komisija za sprečavanje i suzbijanje intrahospitalnih infekcija, Komisija za prigovore i pohvale pacijenata KCUS-a, Komisija zaštitu osoba sa duševnim smetnjama, Komisija za dopunski rad zdravstvenih uposlenika, Komisija

za lijekove, Stručni tim za standarde i normative KCUS, Komisija za poboljšanje kvaliteta zdravstvenih usluga, Komisija za prijem donacija, Komisija za rashod opreme i inventara, Komisija za upravljanje medicinskim otpadom i dr.) i utvrdili da se pojedinim odlukama nisu precizno definisali zadaci i poslovi istih, a u nekim slučajevima uopšte nisu definisani poslovi koje će komisija obavljati. U odlukama o formiranju komisija se ne navodi da će se nakon obavljenog posla podnositi izvještaji o radu, koji bi bili osnov za isplatu naknade, a samim tim da se omogućiti uvid u rad istih i uspostavi kontrola nad njihovim radom. Za određene komisije obuhvaćene uzorkom konstatovano je da su iste sačinjavale izvještaje, koji su dostavljani generalnom direktoru i Službi za finansijske poslove, knjigovodstvo i plan u cilju realizacije isplate naknade za rad u komisijama. Uvidom u sastav komisija, konstatovano je da su pojedini članovi komisija angažovani u više komisija i ostvarivali su mjesečnu naknadu u iznosu od 1.800 KM. U radu određenih komisija učestvovao je i generalni direktor KCUS-a (Komisija za sprečavanje i suzbijanje intrahospitalnih infekcija KCUS-a, Naučno vijeće KCUS-a, Komisija za izbor idejnog rješenja redizajna znaka KCUS-a). Takođe je konstatovano da su formirane komisije za obavljanje poslova iz nadležnosti određenih sektora, kao što je Komisija za izradu Pravilnika o radu KCUS-a i Pravilnika o plaćama i drugim ličnim primanjima koja nemaju karakter plaće KCUS-a, ili Komisija za kontinuirano praćenje obaveza i potraživanja.

Zbog navedenog smatramo da nije opravdano formiranje komisija za obavljanje poslova utvrđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kao ni angažovanje istih zaposlenika u više radnih tijela i komisija obzirom da isto utiče na efikasnost obavljanja redovnih poslova.

Preispitati opravdanost formiranja pojedinih komisija i drugih stručnih i radnih tijela, obzirom da obavljaju poslove iz nadležnosti određenih sektora KCUS, kao i angažovanje istih zaposlenika u više radnih tijela i komisija, u cilju efikasnog obavljanja redovnih poslova.

Rješenjem o formiranju komisija decidno navesti poslove koji će se obavljati, kao i obavezu izvještavanja o izvršenim poslovima koji će biti osnova za isplatu naknade za rad u komisiji.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima iskazani su 570.109 KM za 2015. godinu i 458.663 KM za 2014. godinu. Ovi troškovi se odnose na ugovore o djelu i to najvećim dijelom na ugovore o djelu koji se finansiraju iz doznačenih namjenskih sredstava po određenim projektima. Uvidom u dokumentaciju konstatovano je da vanjski saradnik (naručilac posla) zaključuje više ugovora o djelu sa pojedinim zaposlenicima i da se naknada istim isplaćivala na godišnjem nivou u rasponu od 90 KM do 55.133 KM u 2015. godini i u rasponu od 90 do 61.789 KM u 2014. godini. Isplate su najvećim dijelom izvršene zaposlenicima koji su radili na projektima u svojstvu glavnih istraživača, za čiji rad su osigurana sredstva, koja se doznačavaju KCUS od strane naručioca usluga. Uvidom u zaključene ugovore, koje je zaključio KCUS sa izvršiocom posla, konstatovano je da istim nije detaljno naveden opis posla, niti je naveden rok u kojem će se usluga izvršiti, već je navedeno u „dogovorenom roku“. Obzirom da se radi o tajnim podacima dobivenim istraživanjem, ugovoreno je da se izvještaj dostavlja generalnom direktoru KCUS-a.

Uvidom u Ugovor o djelu br.0203-13-642 od 05.05.2015. godine, koji je naknadno zaključen sa fizičkim licem koji obavlja Obrtničku djelatnost „ID-S“, konstatovano je da je Ugovor zaključen za poslove IT konsalting, vezane za funkcionisanje SAP sistema i koordinacije sa finansijskim računovodstvom za period od 15.01.2015. godine do 15.07.2015. godine. Navedenim Ugovorom je regulisano da se izvršilac obavezuje poslove iz istog završiti u periodu od 6 (šest) mjeseci, počev od 22.04.2015. godine i da dostavi Izvještaj Generalnom direktoru. Naknada je ugovorena u mjesečnom iznosu po 1.000 KM (ukupno 6.000 KM). Ugovorom nije detaljno opisano koji poslovi će se obavljati pa je upitna opravdanost zaključivanja istog. U toku revizije nije prezentirana dokumentacija koja potvrđuje da su poslovi završeni niti da je sačinjen izvještaj o izvršenom poslu. **Posebno ističemo da su se poslovi obavljali i u vrijeme kada je došlo do pada SAP sistema, zbog kojeg su nepovratno izgubljeni finansijski podaci i evidentirane promjene u Glavnoj knjizi KCUS za 2015. godinu.**

Imajući u vidu da su pojedini zaposlenici angažovani za obavljanje poslova za koje su zaključeni ugovori o djelu i na taj način ostvarili značajna dodatna primanja na godišnjem nivou, koji sa ukupnim primanjima po osnovu plaće prelaze 100.000 KM, smatramo da nije adekvatno izvršen raspored poslova i zadataka zaposlenika KCUS-a.

Preispitati opravdanost zaključivanja velikog broja ugovora o djelu posebno onih u kojima nije jasno naveden opis poslova koji će se izvršiti, te osigurati nadzor nad izvršenim poslovima i izvještavanje nadležnih o izvršenom poslu, što je osnova za isplatu ugovorene naknade.

6.2.1.3 Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su 3.088.821 KM za 2015. godinu, a 2.635.474 KM za 2014. godinu. U okviru istih najznačajniji su: troškovi održavanja opreme 2.770.576 KM za 2015. godinu i 2.213.708 KM za 2014. godinu, špediterske i carinske usluge i usluge zaštite na radu 230.487 KM za 2015. godinu i 333.538 KM za 2014. godinu, te usluge prevoza 84.807 KM za 2015. godinu i 86.486 KM za 2014. godinu.

6.2.1.4 Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani su 18.614.627 KM za 2015. godinu i 15.473.100 KM za 2014. godinu. Obračunava se linearnom metodom otpisa, na osnovi procijenjenog vijeka trajanja sredstava.

6.2.1.5 Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su 4.339.448 KM za 2015. godinu i 4.006.490 KM za 2014. godinu. Struktura navedenih troškova je sljedeća:

	01.01.-31.12.2015.	01.01.-31.12.2014.
Nematerijalni troškovi	4.439.448	4.006.490
Troškovi neproizvodnih usluga	2.607.391	2.119.952
Troškovi reprezentacije	79.739	58.083
Troškovi premije osiguranja	9.107	6.035
Troškovi platnog prometa	12.444	12.070
Troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga	563.825	530.709
Troškovi poreza, naknada, taksi i dr. dažbina	880.147	976.088
Troškovi članskih doprinosa i sl. obaveza	2.924	2.697
Ostali nematerijalni troškovi	183.872	300.855

Troškovi neproizvodnih usluga se najvećim dijelom odnose na troškove vode, komunalne usluge, usluge dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije.

Troškovi reprezentacije se izvršavaju u skladu sa Pravilnikom o poklonima i reprezentaciji koji je usvojio Upravni odbor 14.01.2009. godine. Navedenim Pravilnikom je definisano da se ukupan iznos reprezentacije utvrđuje Planom i programom KCUS-a za tekuću godinu. Istim je takođe regulisan način, postupak i visina sredstava za dodjelu poklona i reprezentacije u KCUS-u. Uvidom u dokumentaciju konstatovano je da su se isti kretali u visini planiranog iznosa. Pravo na korištenje reprezentacije ostvaruje generalni direktor, direktori disciplina i šef organizacione jedinice.

Troškovi poštanskih i telekomunikacionih usluga najvećim dijelom se odnose na telefonske usluge 462.339 KM za 2015. godinu i 416.696 KM za 2014. godinu. Odlukom generalnog direktora od 23.01.2015. godine utvrđeno je pravo korištenja službenih telefona sa limitima troškova. Do donošenja ove Odluke primjenjivala se Odluka generalnog direktora od 07.02.2013. godine sa izmjenama i dopunama iste. Odlukom iz 2015. godine utvrđeno je pravo korištenja službenih mobilnih telefona sa limitima troškova zavisno od funkcije koju obavljaju i ima generalni direktor KCUS-a - neograničeno, a ostali zaposlenici (savjetnici, direktori disciplina, šef kabineta, glavna sestra KCUS-a, predsjednik i članovi Upravnog odbora, bolnički koordinator Tima za kadaveričnu eksplantaciju i transplantaciju organa, šef VIP ambulante, šef Službe za izgradnju CMB-a, tri zaposlenika u kabinetu generalnog direktora, rukovodioci sektora, šef kliničke apoteke i Služba za odnose s javnošću u rasponu od 30 KM do 150 KM. Novom Odlukom od 24.11.2015. godine povećan je broj korisnika službenih mobitela sa limitima troškova. Uvidom u dokumentaciju konstatovano je da je Odsjek za obračun plaća, vršio obustavu iznosa računa iznad odobrenog limita. **Takođe je konstatovano da je Generalni direktor koji je obavljao tu funkciju u 2014. i u 2015. godini imao neograničeno pravo**

korištenja na dva mobilna telefona i da su evidentni visoki troškovi naročito za 2015. godinu u ukupnom iznosu od 9.217 KM za 12 mjeseci korištenja jednog aparata i 3 mjeseca drugog aparata, što u prosjeku iznosi 618 KM mjesečno, dok su troškovi mobilnih telefona generalnog direktora za 2014. godinu 5.392 KM, za 12 mjeseci oba aparata, prosječno 225 KM. Iako je Odlukom Upravnog odbora od 29.12.2015. godine o ostvarivanju prava na limitirano plaćanje mjesečnih troškova korištenja mobilnog aparata, limitiran iznos korištenja mobilnog telefona v.d. generalnog direktora KCUS-a na iznos od 500 KM mjesečno, mišljenja smo da navedene troškove treba svesti na razumnu mjeru, u skladu sa materijalnim mogućnostima.

Na osnovu navedenog smatramo da nije bilo osigurano racionalno korištenje mobilnih telefona od strane Generalnog direktora, što je neprimjereno u situaciji u kojoj se nalazi KCUS.

Potrebno je izvršiti izmjene i dopune internih procedura o načinu korištenja i upotrebi mobilnih telefona u dijelu ograničavanja troškova mobilnog telefona generalnom direktoru, u cilju kontrole i namjenskog trošenja sredstava;

6.2.2 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani su 1.623.697 KM za 2015. godinu i u odnosu na 2014. godinu (3.360.012 KM) manji su za 1.736.315 KM. Isti se najvećim dijelom odnose na otpis i ispravku potraživanja 481.752 KM i manjkove materijala u apoteci KCUS-a 1.030.749 KM.

6.2.3 Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti zaliha

Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti zaliha iskazani su za 2015. godinu 2.897.482 KM, a za 2014. godinu nisu iskazani. Detaljno obrazloženje navedenih rashoda obrazloženo je u tački 7.1.-Stalna sredstva i dugoročni plasmani.

6.3 Finansijski rezultat

KCUS je za 2015. godinu iskazao gubitak u poslovanju 16.551.663 KM, a za 2014. godinu 11.628.432 KM. Ukupno akumulirani gubitak iskazan je 37.334.591 KM. Finansijski izvještaji su pripremljeni pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, što podrazumijeva da će KCUS naplatiti potraživanja i podmiriti obaveze. Međutim, na dan 31.12.2015. godine iskazane su obaveze 95.799.688 KM, od čega se na kratkoročne obaveze odnosi 86.456.045 KM, a ukupna kratkoročna imovina (zalihe, gotovina i potraživanja) 37.557.056 KM, što je pokazatelj nelikvidnosti i nesolventnosti KCUS.

Vremenska neograničenost poslovanja zavisi od sposobnosti osnivača da izmire nagomilane obaveze i da obezbijede kontrolu poslovanja i trošenja novca u okviru odobrenog finansijskog plana.

Upravni odbor je dana 20.07.2015. godine donio Odluku o usvajanju Programa konsolidacije i plana otplate obaveza KCUS za 2015. godinu. Međutim, Upravni odbor je 26.02.2016. godine donio Odluku da gubitak iskazan za 2015. godinu ostane kao neraspoređeni gubitak.

Na isti način donesene su odluke i za 2014. godinu. Naime, dana 04.09. 2014. godine Upravni odbor je donio Odluku o usvajanju prijedloga Programa sanacije i konsolidacije KCUS za 2014. godinu, a 20.02.2015. godine donio je Odluku da gubitak iskazan za 2014. godinu, ostane kao neraspoređeni gubitak.

Na osnovu naprijed navedenog nismo se uvjerali da se pristupilo programu sanacije, konsolidacije i planu otplate obaveza, kako bi se omogućilo nesmetano poslovanje KCUS u narednom periodu.

Članom 25. Statuta KCUS-a regulisano je da su osnivači dužni u slučaju da se u poslovnoj godini ostvari višak rashoda nad prihodima, pokrije višak rashoda nad prihodima KCUS-a u roku od 60 dana od dana usvajanja godišnjeg obračuna.

Generalni direktor i Upravni odbor trebaju poduzeti sve aktivnosti da uključe osnivače u „Program sanacije, konsolidacije i plan otplate obaveza KCUS“ kako bi se zaustavilo negativno poslovanje i obezbijedila finansijska stabilnost.

7. Stalna i tekuća sredstva, kapital i obaveze

7.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Struktura stalnih sredstava i dugoročnih plasmana na datum bilansa iskazana je u sljedećoj tabeli:

	31.12.2015.	31.12.2014.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	408.722.392	348.032.326
Nematerijalna sredstva	2.971.104	1.014.051
Nekretnine, postrojenja i oprema	396.839.541	335.282.967
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	1.025.093	1.028.158

Nematerijalna sredstva iskazana su 2.971.104 KM u 2015. godini, u 2014. godini 1.014.051 KM, a čine ih računarski programi i licence. U 2015. godini povećana su za 2.219.604 KM- donirana sredstva--- (TUV Certification for VMC 510.160 KM; Softver za kontrolu jedinica operacionih sala 130.914 KM, EA vid decorder i menager enterprise 411.076 KM, EB-ADV imag licence baza podataka 488.452 KM, te baza podataka licenca programa 554.804 KM). U 2014. godini povećana su za 101.511 KM (proširenje softvera i licence). Smanjenje nematerijalne imovine izvršeno je za iznos obračunate amortizacije.

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazane su na dan 31.12.2015. godine 396.839.541 KM, a struktura i promjene na ovoj imovini date su u sljedećoj tabeli:

Opis	Zemljišta	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Transportna sredstva	Mat.sredstva u pripremi i ostala	Ukupno
1	2	3	4	6	7	8
1 Nabavna vrijednost						
na dan 31.12.2014.	4.759.184	363.931.790	205.166.287	1.195.375	36.586.449	611.639.085
povećanja u 2015.			63.540.140	106.130	19.520.302	83.166.572
prenos sa inves. u toku		570.515	16.022.974		(16.717.687)	(124.198)
prenos na inve. nekret.		(431.126)			0	(431.126)
prenos na rez. dijelove			(16.934)		0	(16.934)
smanjenje u 2015.			(6.927.714)		(2.952.786)	(9.880.500)
na dan 31.12.2015.	4.759.184	364.071.179	277.784.753	1.301.505	36.436.278	684.352.899
2 Akumul. amortizacija						
na dan 31.12.2014.		136.206.597	139.051.350	1.085.654	12.517	276.356.118
amortizacija za 2015.		3.970.771	14.227.490	37.737	1.464	18.237.462
prenos na inve. nekret.		(239.526)				(239.526)
prenos na rez. dijelove			(217)			(217)
smanjenje			(6.840.479)			(6.840.479)
na dan 31.12.2015.		139.937.842	146.438.144	1.123.391	13.981	287.513.358
3 Neto knjigov.vrijednost						
na dan 31.12.2014.	4.759.184	227.725.193	66.114.934	109.721	36.573.932	335.282.967
na dan 31.12.2015.	4.759.184	224.133.337	131.346.609	178.114	36.422.297	396.839.541

Zemljište je iskazano 4.759.184 KM, a čini ga građevinsko zemljište. Na ovoj imovini u 2015. godini nije bilo promjena, a nije bilo promjena ni u 2014. godini.

Građevinski objekti iskazani su u 2015. godini 224.133.337 KM, a čine ih po nabavnoj vrijednosti: zgrade i druge građevine za pružanje zdravstvene i socijalne zaštite 281.146.126 KM; upravna zgrada sa pratećim zgradama i koridorom 42.471.157 KM; gornji sloj puteva, kao i objekti na putu 19.788.130 KM; **građevinski objekti van upotrebe** 11.701.446 KM; električni vodovi i objekti vodovoda i kanalizacije 7.691.006 KM i ostali građevinski objekti 1.273.314 KM (montažne zgrade, koridor CUM i drugo). Povećanje na ovoj imovini izvršeno je za 570.515 KM (trafo stanica Podhrastovi 336.713 KM). Smanjenje građevinskih objekata izvršeno

je za 431.126 KM, koliko iznosi iskazana nabavna vrijednost Upravne zgrade izdate u najam i za iznos obračunate amortizacije 3.970.771 KM.

U 2014. godini Građevinski objekti iskazani su 227.725.193 KM. Povećanje na ovoj imovini iskazano je 12.537.093 KM, a odnosi se najvećim dijelom na ulaganja na Centralni medicinski blok (CMB). Smanjenje građevinskih objekata izvršeno je za iznos obračunate amortizacije.

U okviru građevinski objekata iskazani su građevinski objekti „van upotrebe.“ Internim aktima nisu definisane procedure za upravljanje imovinom klasificiranom kao „van upotrebe“, niti su definisane nadležnosti za identifikaciju imovine „van upotrebe“, ni nadležnosti za iniciranje rekvalifikacije imovine koja je klasificirana kao „van upotrebe.“ Kada jedna klinika napusti određeni prostor, duži vremenski period se čeka na odluku o budućoj namjeni tog prostora.

Potrebno je jasno definisati internim aktima procedure vezane za upravljanje imovinom klasificiranom kao „van upotrebe“, te iznaći mogućnosti njenog budućeg korištenja.

Postrojenja i oprema u 2015. godini iskazani su 131.346.609 KM, a povećanje na ovoj imovini izvršeno je za 78.975.007 KM. U okviru nabavljenih sredstava najveći dio se odnosi na donirana sredstva.

Naime, Upravni odbor KCUS je na 45. sjednici, održanoj dana 23.06.2016. godine, donio Zaključak kojim se prihvata Informacija o Odluci Upravnog odbora Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo (u nastavku : Zavod) od 27.02.2015. godine o dodjeli sredstava u vidu medicinske opreme u vrijednosti 65.056.940 KM za opremanje etaže 6. CMB-a PET/CT SCANNER-a, Informacionog sistema PACS, RIS licenci, Informacionog sistema KARDIO PACS; KIS, Informacionog sistem-usluge integracije.

U navedenoj Odluci stoji da će se na osnovu **prateće dokumentacije** izvršiti odgovarajuća knjiženja u poslovnim knjigama KCUS-a i Zavoda, u skladu sa MRS. Navedena oprema nabavljena je i dostavljena KCUS sukcesivno, u periodu od 2011. do 2015. godine. Postupak nabavke i izbor dobavljača provodio je Zavod.

Sva prateća dokumentacija dostavljena je tek početkom jula 2015. godine. Navodimo jedan primjer prateće dokumentacije: Ugovor zaključen između Zavoda i „HERCEGOVINALIJEKA“ d.o.o. Mostar iz septembra 2011. godine o isporuci medicinske opreme u vrijednosti 27.390.681 KM, kojim se Dobavljač obavezuje da ugovorenu opremu isporučiti KCUS-u u roku od 90 dana, od dana potpisivanja ugovora. U prilogu prateće dokumentacije su fakture Dobavljača naslovljene na Zavod datirane: Račun broj 46879 od 10.11.2011. godine ukupne vrijednosti 9.095.934 KM; Račun broj 62230 od 12.12. 2011. godine 5.753.277 KM; Račun broj 62852 od 15.12. 2011. godine 1.361.991 KM; Račun broj 60483 od 28.11.2012. godine vrijednosti 4.737.739 KM; Račun od 28.12.2012. godine 2.650.713 KM itd. **Zapisnik o primopredaji medicinske opreme –OPREME ZA OPERACIONE SALE sačinjen je tek 30.12.2014. godine.**

Primjer drugi prateće dokumentacije dostavljene također početkom jula 2015. godine: Ugovor zaključen između Zavoda i „HERCEGOVINALIJEKA“ d.o.o. Mostar iz jula 2012. godine o isporuci medicinske opreme u vrijednosti 16.747.755 KM. Dobavljač se obavezao da će ugovorenu opremu isporučiti KCUS u roku od 90 dana, od dana potpisivanja ugovora. U prilogu prateće dokumentacije su fakture Dobavljača naslovljene na Zavod i to : Račun broj 63.316 od 11.12.2012. godine na iznos 7.958.356 KM; Račun broj 60.483 od 28.11. 2012.godine na iznos 4.737.739 KM; Račun broj 66.545 od 28.12.2012. godine na iznos 2.650.713 KM. **Zapisnik o prijemu medicinske opreme sačinjen je 23.11.2012. godine, a Zapisnik o primopredaji medicinske opreme sačinjen je također 30.12.2014. godine.**

Na isti način dostavljena je prateća dokumentacija za nabavljenu opremu drugih dobavljača: „MEDIT“ d.o.o. Sarajevo; „MEDICAL“ d.o.o. Mostar; „Bosnamed“ d.o.o.Sarajevo i drugih.

Doniranu opremu dobavljač je dostavljao u prostorije KCUS, gdje je vršen njen prijem na sljedeći način. Navodimo primjer: Zapisnik o prijemu medicinske opreme-RESPIRATOR ZA INTEZIVNU NJEGU za potrebe KCUS sačinjen 17.10.2012. godine: Citiramo: “Palete nisu otvarane (ni kutije na paletama), a tačan sadržaj, eventualni kvalitativni i kvantitativni nedostaci i mane će se utvrditi prilikom konačnog prijema, kada se za to steknu uslovi. Palete su odložene u hodnik TEB-a, a naknadno će biti transportovane na V etažu CMB-Skladište kliničke apoteke, o čemu će biti obavješteni Zavod i dobavljač „BOSNAMED“. Uzeta fotodokumentacija. Isporučena roba se odnosi na cjelokupan ugovor 01-3267-Z3/12“. **Zapisnik o primopredaji navedene robe sačinjen je tek 30.12.2014. godine.**

Zapisnik o prijemu medicinske opreme -PET- CT scanner od „MEDICAL-a“ d.o.o Sarajevo, sačinjen je 21.12.2011. godine na sljedeći način: Citiramo: “Isporuka opreme izvršena je u skladište KCUS. Radi se o tunelu DIP-a. Tunel je pod 24-satnim fizičkim obezbjeđenjem i video nadzorom. Na ulazu je kapija, koja je zaključana. Otvara se po potrebi od strane čuvara, zaposlenika KCUS, koji radi na obezbjeđenju. Radi se o 22 palete. Sama roba na paletama je zapakovana u kartonsku ambalažu ili drvenim kutijama. Jedna paleta, kartonska, koja na sebi ima oznaku (1 od 14) i (6 od 22) je otvorena, u samom paketu nema nedostataka. Paleta je samo otvorena. Sva oprema (na paletama) je usukana i uzeta je fotodokumentacija, od strane Dobavljača”. **Zapisnik o primopredaji navedene robe sačinjen je tek 30.12.2014. godine.**

Na osnovu naprijed navedenog, revizorski tim konstatuje sljedeće:

Donirana medicinska oprema za opremanje jedanaest operacionih sala KCUS-a od Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, iskazane vrijednosti 65.056.940 KM, primana je sukcesivno, od 2011. do 2015. godine. Njen prijem i uskladištenje nije vršen na adekvatan način. Tek 31.12.2014. godine (za najveći dio opreme) izvršena je (kroz zapisnike) primopredaja u papirnoj formi. Upravni odbor KCUS-a je 23.06.2015. godine donio Zaključak kojim prihvata doniranu opremu Zavoda. Iz Zapisnika se ne vidi ko je titular navedene opreme (da li je data u vlasništvo ili na korištenje KCUS). Međutim, donirana oprema do okončanja revizije nije knjigovodstveno kolaudirana, nisu zadužene operacione sale organizacionih jedinica, niti klinike za koje je predmetna oprema nabavljena. Još uvijek se vrše sravnjenja pojedinih elemenata opreme po dostavljenim fakturama iz prateće dokumentacije. Navedena oprema nije obuhvaćena popisom na dan 31.12.2015. godine (a ni 31.12.2014. godine), ni kao oprema u pripremi, ni kao aktivirana oprema. Revizorski tim je u više navrata insistirao da dobije dokumentaciju na temelju koje je došlo do inicijative, za nabavku navedene opreme, međutim, bezuspješno. Sa navednom opremom se postupalo nedomaćinski, kako KCUS tako i Zavodu.

Postrojenja i oprema u 2014. godini iskazani su 66.224.658 KM. Povećanje na ovoj imovini izvršeno je za 6.812.514 KM, a odnosi se na nabavku medicinske opreme. Smanjenje ove imovine izvršeno je rashodovanjem opreme (nabavne vrijednosti 14.610.646 KM, ispravke vrijednosti 14.492.391 KM) na osnovu Izvještaja Komisije za rashod sredstava, te za obračunatu amortizaciju.

Transportna sredstva u 2015. godini iskazana su 178.114 KM. Povećanje na ovoj poziciji izvršeno je za 106.130 KM, a odnosi se na nabavku sljedećih automobila: sanitarno vozilo Citroen 58.640 KM, putničko vozilo Citroen 37.990 KM i doniranu Škodu 9.500 KM. Smanjenje transportnih sredstava izvršeno je za obračunatu amortizaciju.

U 2014. godini Transportna sredstva iskazana su 109.721 KM. Povećanje na ovoj poziciji iskazano je za 21.457 KM (vrijednost doniranog putničkog vozila CADI H). Smanjenje na ovoj imovini izvršeno je za 50.833 KM (koliko iznosi i nabavna i otpisana vrijednost), škoda Felicija TAM, na osnovu Izvještaja Komisije za rashod sredstava, te za obračunatu amortizaciju.

Materijalna sredstva u pripremi u 2015. godini iskazana su 36.260.760 KM, a čine ih: građevine u pripremi 33.444.841 KM i oprema u pripremi 2.815.919 KM. U okviru sredstava u pripremi iskazana je vrijednost Investicija u Centralni medicinski blok 26.419.510 KM, čija vrijednost najvećim dijelom datira iz perioda do 1992. godine, te investicije u Kogeneracijsko postrojenje 1.905.008 KM, za koji nije definisan status, niti daljnja namjena.

U Elaboratu o popisu navodi se „Ulaganje u objekt sistema za proizvodnju električne energije je završeno zaključno sa 31.12.2008. godine, za podstanicu 462.222 KM, kao i za opremu Kogeneracijskog postrojenja 1.442.786 KM“. Za Kogeneracijsko postrojenje nije izvršen tehnički prijem, pa prema tome nije izdata ni upotrebna dozvola. Komisija za popis Investicija u toku smatra da je Tehnički sektor dužan predočiti Menadžmentu KCUS-a navedenu situaciju, kako bi se ista razriješila.

Investicijske nekretnine iskazane su 7.886.654 KM (nabavna vrijednost 13.122.117 KM, ispravka vrijednosti 5.235.463 KM), a čine ih vlastito zemljište dato u najam 2.541.696 KM i vlastite građevine date u najam 5.344.958 KM. KCUS je 23.02.2016. godine donio Odluku o promjeni politike naknadnog vrednovanja zemljišta u okviru investicijskih nekretnina prelaskom sa modela fer vrijednosti na model troška. Kao rezultat promjene računovodstvene politike priznat je rashod 2.897.482 KM u bilansu uspjeha za 2015. godinu, što nije u skladu sa MRS 8. “Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške,“ koji nalaže da se promjena računovodstvene politike primjenjuje retroaktivno, odnosno da se uskladi početno stanje imovine, obaveza i kapitala na koju se promjena odražava.

Navedeno je imalo za posljedicu da su rashodi tekućeg perioda precijenjeni za 2.897.482 KM, a finansijski rezultat podcijenjen za navedeni iznos.

Efekte promjena računovodstvenih politika evidentirati u skladu MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, koji nalaže da se promjena računovodstvene politike primjenjuje retroaktivno, odnosno da se uskladi početno stanje imovine obaveza i kapitala na koje se promjena odražava.

KCUS na datum bilansa kao ni ranijih godina, nije vršio procjenu umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i investicijskih nekretnina, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti za ova sredstva u skladu sa zahtjevima MRS-36 Umanjenje vrijednosti sredstava, iako postoje indicije da je navedena imovina umanjena.

Obzirom na naprijed navedeno, knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme i investicijskih nekretnina koja bi se utvrdila prema zahtjevima iz standarda može se značajno razlikovati od iskazane, što upućuje da se knjigovodstveno iskazana vrijednost razlikuje od njene stvarne vrijednosti. Nismo bili u mogućnosti procijeniti efekte na finansijske izvještaje.

Na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti za takva sredstva u skladu sa zahtjevom MRS 36- Umanjenje vrijednosti sredstava.

Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva iskazana su 1.025.093 KM, a čine ih: knjige 1.011.625 KM, spomenici kulture 8.322 KM i djela likovne umjetnosti 5.145 KM.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se po linearnoj metodi otpisa i to za svako pojedinačno sredstvo. KCUS je odredio amortizacione stope kao i vremenski period u kojem se očekuje da će se koristiti:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
Zgrade	100	1%
Softveri	10	10%
Portirnice, bazeni, kiosci, cjevovodi, trafostanice	66-13	1,5% - 7,7%
Putevi, staze, saobraćajnice	43-27	2,3% - 3,7%
Medicinska oprema/oprema za proizvodnju	12-7	8,3% - 14,3%
Ostala oprema	17-5	5,9% - 20%

Vlasništvo nad nekretninama

Služba za pravne poslove je dostavila spisak nekretnina na kojima je KCUS upisan kao zemljišno knjižni titular imovine. Nekretnine su uknjižene kao državno vlasništvo, a KCUS je upisan kao nosilac prava raspolaganja.

Hipoteke i založno pravo

KCUS nema ograničenja u raspolaganju imovinom, jer nisu date hipoteke ni založna prava na imovinu.

7.2 Tekuća sredstva

7.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji

Zalihe sirovina, materijala, rezervnih dijelova, sitnog inventara, ambalaže i autoguma se vrednuju po nabavnoj vrijednosti (trošku nabavke).

U trošak zaliha se uključuju svi troškovi nabavke i drugi troškovi koji su nastali dovođenjem zaliha na sadašnju lokaciju i sadašnje stanje. Struktura iskazanih zaliha na dan 31.12.2015. i 31.12.2014. godine data je u sljedećoj tabeli:

	31.12.2015.	31.12.2014.
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	13.755.381	14.544.506
Sirovina i materijal	11.720.365	12.520.455
Imovina namijenjena prodaji	1.387.037	1.387.037
Dati avansi za zalihe	282.341	307.507

Rezervni dijelovi	207.238	146.544
Sitan inventar	158.400	182.963

Sirovine i materijal iskazane su 11.720.365 KM (31.12.2014. godine 12.520.455 KM). Navedeni podaci nisu usaglašeni sa popisom jer je u „Elaboratu o popisu“ na dan 31.12.2015. godine konstatovano da su iskazani viškovi lijekova i ostalog potrošnog medicinskog materijala 561.321 KM, a manjkovi lijekova i ostalog potrošnog medicinskog materijala 1.030.782 KM, te da se zadužuju šefovi Organizacionih jedinica i Klinička apoteka da usaglase materijalno stanje po iskazanim manjkovima i viškovima.

Naime, evidencija (zaduženje i razduženje) zaliha u organizacionim jedinicama KCUS-a kao i iz organizacionih jedinica nije sistemski uvezana u materijalnom knjigovodstvu. Evidencija utrošenih zaliha se vodi po pojedinačnim organizacionim jedinicama, a sedmični izvještaj se dostavlja Sektoru za finansijsko poslovanje, radi knjiženja, što dovodi do zaključka da stanje zaliha nije tačno i ažurno na dnevnoj osnovi na nivou organizacionih jedinica.

Kako se navodi u „Elaboratu o popisu“, nastali viškovi i manjkovi potrošnog medicinskog materijala mogu biti i posljedica pada informacionog sistema SAP, usljed čega je došlo do gubitka svih podataka KCUS sa danom 07.03.2015. godine.

Potrebno je uspostaviti adekvatno, kontinuirano i međusobno uvezano izvještavanje među organizacionim jedinicama kako bi se osigurala kontrola nad poslovanjem svih segmenata, a u svrhu unapređenja poslovanja, te racionalnog korištenja sirovina i materijala.

Imovina namijenjena prodaji na dan 31.12.2015. godine iskazana je 1.387.037 KM, koliko je iskazana i 2014. godine, a odnosi se na 51 stan evidentiran u registru stalnih sredstava KCUS-a. Navedeni stanovi nisu pod kontrolom KCUS-a. Naime, 33 stambene jedinice u vrijednosti 1.064.246 KM koriste se od strane trećih lica, a 18 stanova iskazane vrijednosti 322.791 KM, devastirano je tokom perioda 1992-1995. godine.

Navedeno nije u skladu sa paragrafom 89. MSFI koji nalažu da se sredstvo prizna u bilansu stanja, kada je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi priticati u pravno lice i kada sredstvo ima cijenu i vrijednost koja se može pouzdano izmjeriti. Ova imovina ne zadovoljava ni kriterije propisane MSFI 5 - Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i obustavljenom poslovanju.

Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i kapital na dan 31.12.2015 i 31.12.2014. godine su precijenjeni za 1.387.037 KM.

Budući da KCUS nema kontrolu nad predmetnom imovinom, niti se mogu očekivati prilivi ekonomske koristi, a ne zadovoljava kriterije MSFI 5 - Dugotrajna imovina namijenjena prodaji, istu treba isknjižiti iz bilansa, radi realnog iskazivanja imovine i kapitala.

7.2.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na dan 31.12.2015. i 31.12.2014. godine iskazani su u sljedećim iznosima:

	31.12.2015.	31.12.2014.
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI	12.437.636	14.179.834
Transakcijski računi (u domaćoj valuti)	11.221.019	12.738.371
Transakcijski računi (u stranoj valuti)	526.246	605.424
Izdvojena novčana sredstva	677.332	817.777
Blagajna – domaća valuta	1.517	2.307
Ostala novčana sredstva	11.522	15.955

Gotovina i ekvivalenti gotovine odnose se na gotovinska sredstva koja se vode na računima kod poslovnih banaka i u blagajnama.

Transakcijski računi u zemlji otvoreni su kod: Unicredit bank d.d., Raiffaisen bank i Bosna Bank International.

Izdvojena novčana sredstva iskazana su 677.332 KM na dan 31.12.2015. godine (31.12.2014.: 817.777 KM) i odnose se na sredstva izdvojena za određene projekte.

7.2.3 **Kratkoročna potraživanja, plasmani i aktivna vremenska razgraničenja**

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su slijedeća kratkoročna potraživanja, plasmani i aktivna vremenska razgraničenja:

	31.12.2015.	31.12.2014.
POTRAŽIVANJA	11.364.039	8.470.566
Kratkoročna potraživanja	8.533.045	6.402.221
Aktivna vremenska razgraničenja	2.830.994	2.068.345

Struktura kratkoročnih potraživanja je:

	31.12.2015.	31.12.2014.
Kratkoročna potraživanja	8.533.045	6.402.221
Potraživanja od prodaje	8.279.688	6.254.214
Ostala kratkoročna potraživanja	253.357	148.007

Potraživanja od prodaje iskazana su 8.279.688 KM na dan 31.12.2015. godine (31.12.2014.: 6.254.214 KM), a čine ih:

	31.12.2015.	31.12.2014.
Potraživanja od prodaje	8.279.688	6.254.214
Kupci u zemlji	7.983.176	6.017.456
Sumnjiva i sporna potraživanja kupaca u zemlji	3.703.601	4.150.012
Kupci u inostranstvu	296.512	236.758
Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca	(3.703.601)	(4.150.012)

Potraživanja od kupaca u zemlji iskazana su 7.983.176 KM (31.12.2014.: 6.017.456 KM), a odnose se na nenaplaćena potraživanja po osnovu pruženih zdravstvenih usluga.

Potraživanja od kupaca u inostranstvu iskazana su 296.512 KM (31.12.2014.: 236.758 KM), a odnose se na nenaplaćena potraživanja po osnovu zdravstvenih usluga pruženih stranim državljanima.

Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca iskazana je 3.703.601 KM na dan 31.12.2015. godine, a 31.12.2014. godine 4.150.012 KM. Ispravka potraživanja na teret rashoda u 2015. godini izvršena je u iznosu od 137.734 KM, a u 2014. godini 2.163.178 KM. U 2015. godini naplaćeno je ranije ispravljenih potraživanja 584.145 KM.

Prema prezentiranim podacima, u okviru iskazanih potraživanja na dan 31.12.2015. godine, 747.568 KM se odnosi na potraživanja starija od godinu dana (u okviru iskazanih potraživanja na dan 31.12.2014. godine, 700.931 KM se odnosi na potraživanja starija od godinu dana), koja nisu vrijednosno usklađena, odnosno ispravljena na teret rashoda, što je obaveza u skladu sa paragrafom 33., 37., i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Navedeno je imalo za posljedicu da su rashodi podcijenjeni za 747.568 KM, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos.

Finansijske izvještaje sačiniti u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, paragrafom 33., 37., i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Struktura ostalih kratkoročnih potraživanja iskazana je u sljedećoj tabeli:

	31.12.2015.	31.12.2014.
Ostala kratkoročna potraživanja	253.357	148.007
Potraživanja za povrat PDV-a	128.638	7.645
Potraživanja za refundaciju bolovanja preko 42 dana	101.191	113.025
Potraživanja za akontacije poreza na dobit	14.211	-
Potraživanja od uposlenih	8.458	24.600
Ostala potraživanja	8.809	22.290

Umanjenje vrijednosti ostalih potraživanja	(7.950)	(19.553)
Ostali kratkoročni plasmani	-	92
Aktivna vremenska razgraničenja	2.830.994	2.068.345

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su 2.830.994 KM na dan 31.12.2015. godine, odnose se na obračunate, nefakturirane prihode u iznosu od 2.818.435 KM i ostala kratkoročna razgraničenja u iznosu od 12.559 KM. Na dan 31.12.2014. godine aktivna vremenska razgraničenja iskazana su 2.068.345 KM, odnose se na obračunate, nefakturirane prihode u iznosu od 2.051.913 KM i ostala kratkoročna razgraničenja u iznosu od 16.432 KM.

7.3 Kapital

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazan je kapital sa sljedećom strukturom:

	31.12.2015.	31.12.2014.
KAPITAL	198.583.922	215.235.585
Osnovni kapital	235.918.513	235.918.513
Gubitak do visine kapitala	(37.334.591)	(20.682.928)
• gubitak raniji godina	(20.682.928)	(9.054.496)
• gubitak izvještajne godine	(16.651.663)	(11.628.432)

Osnovni kapital KCUS-a u finansijskim izvještajima iskazan je 235.918.513 KM, a u sudskom registru, broj: 065-0-Reg-15-004637 od 25.12.2015. godine vrijednost upisanog kapitala iskazana je 0,00 KM.

U sudskom registru osnivači/članovi upisa su: Predsjedništvo Republike BiH, Predsjedništvo Skupštine grada Sarajevo, a u članu 4. Statuta KCUS-a kao osnivači navedeni su: Federacija BiH, Kanton Sarajevo, Zeničko-dobojski kanton, Bosanskopodrinjski kanton, Unsko-sanski kanton i Srednjobosanski kanton. U Statutu KCUS nije naveden iznos sredstava za osnivanje i početak rada i način obezbjeđenja sredstava, što je bila obaveza u skladu sa članom 63. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

U sudski registar nisu upisani ni ostali opći podaci o KCUS (skraćeni oblik subjekta upisa; procentualno sudjelovanje pojedinačnih osnivača u kapitalu subjekta upisa; izmjena oblika organizovanja; djelatnost subjekta upisa sa šiframa odjeljaka djelatnosti predviđenim u klasifikacijom djelatnosti i drugo), kako nalaže član 13. Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine⁷.

Gubitak do visine kapitala na dan 31.12.2015. godine iskazan je 37.334.591 KM, a na dan 31.12.2014.: 20.682.928 KM.

Gubitak izvještajne godine iskazan je 16.651.663 KM, a 2014. godine 11.628.432 KM. Upravni odbor je donio Odluke da gubitak za 2015. i 2014. godinu ostane kao neraspoređeni gubitak.

Intenzivirati aktivnosti na upisu osnovnog kapitala u sudski registar i njegovom usaglašavanju sa kapitalom iskazanim u poslovnim knjigama.

7.4 Obaveze

U finansijskim izvještajima na datum bilansa, iskazane su obaveze kako slijedi:

	31.12.2015	31.12.2014.
OBAVEZE	247.695.526	169.991.739
Dugoročne obaveze i rezervisanja	160.962.728	93.999.383
Dugoročna rezervisanja i odloženi prihod	151.619.085	93.629.386
Ostale dugoročne obaveze	9.343.643	369.997
Kratkoročne obaveze	86.456.045	75.859.200
Kratkoročni dio dugoročnih obaveza	7.974.395	4.155.560
Obaveze iz poslovanja	69.757.735	63.055.753

⁷ „Sl. novine FBiH“, br.: 27/05, 68/05, 43/09 i 63/14

Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja	7.348.403	7.224.397
Druge obaveze	1.353.078	1.309.283
Obaveze za PDV	22.434	65.924
Obaveze za ostale poreze i druge dadžbine		34.776
Obaveze za porez na dobit		12.989
Pasivna vremenska razgraničenja	276.753	133.156

7.4.1 Dugoročne obaveze i rezervisanja

Dugoročne obaveze i rezervisanja iskazane su 160.962.728 KM na dan 31.12.2015. godine (31.12.2014.: 93.999.383 KM), a čine ih dugoročna rezervisanja 151.619.085 KM (31.12.2014. godine 93.629.386 KM) i ostale dugoročne obaveze 9.343.643 KM (31.12.2014. godine 369.997 KM). Povećanje dugoročnih rezervisanja je po osnovu primljenih doniranih sredstva (odloženi prihodi koji će se sučeljivati sa obračunatom amortizacijom na donirana sredstva tokom perioda korištenja).

Ostale dugoročne obaveze iskazane su 9.343.643 KM i kratkoročni dio dugoročnih obaveza 7.974.395 KM (ukupno 17.318.038 KM), a čine ih obaveze po cesijama i prolongiranim plaćanjima obaveza.

Naime, dana 23. marta 2015. godine, Upravni odbor KCUS-a je donio Odluku o davanju saglasnosti Generalnom direktoru za pokretanje procedure za izmirenje dospjelih dugovanja prema 20 najvećih dobavljača u iznosu od cca 27 miliona KM, putem cesija sa bankama na način da KCUS otplaćuje glavnice kredita odobrenih dobavljačima putem trajnih naloga.

KCUS je potpisao 10 ugovora o ustupanju potraživanja (cesija) sa bankama za 9 dobavljača u ukupnoj vrijednosti 12.852.811 KM. Na navedeni način izmiruju se obaveze prema sljedećim dobavljačima: „Tuzlafarm“ d.o.o. Tuzla 2.500.000 KM; „Sedžan-Ingengineering“ d.o.o. Sarajevo 2.300.000 KM; „Diamedic“ d.o.o. Sarajevo 1.500.000 KM; „Medichem“ d.o.o. Sarajevo 267.107 KM; „Hercegovinalijek“ Mostar 2.000.000 KM; „Italgrou“ d.o.o. Sarajevo 1.500.000 KM; „Inel“ d.o.o. Mostar 1.000.000 KM; „Minerva Medica“ d.o.o. Sarajevo 786.703 KM; „MGM Far.“ d.o.o. Kakanj 1.000.000 KM. Mjesečni iznos trajnog naloga na teret KCUS je 367.945 KM (u periodu od tri godine). Na dan 31.12. 2015. godine obaveze po cesijama iskazane su 10.908.571 KM.

7.4.2 Kratkoročne finansijske obaveze

Kratkoročne finansijske obaveze iskazane su 86.456.045 na dan 31.12.2015. godine (31.12.2014.: 75.859.200 KM), a odnose se na: kratkoročni dio dugoročnih obaveza po cesijama i odloženim prihodima 7.974.395 KM (31.12.2014.: 4.155.560 KM) tačka 7.4.1. Izvještaja; obaveze iz poslovanja 69.757.735 KM (31.12.2014.:63.055.753 KM); obaveze po osnovu plaća naknada i ostalih primanja 7.348.403 KM (31.12.2014.:7.224.397 KM); druge obaveze 1.353.078 KM (31.12.2014.: 1.309.283 KM); obaveze za PDV 22.434 KM (31.12.2014.:65.934 KM)

Obaveze iz poslovanja iskazane su 69.757.735 KM na dan 31.12.2015. godine (31.12.2014.: 63.055.753 KM), a odnose se na obaveze prema dobavljačima 69.050.828 KM (31.12.2014.: 62.206.653 KM), ostale obaveze iz poslovanja-obaveze po garancijama 675.856 KM (31.12.2014.: 485.963 KM) i primljene avanse 31.051 KM (31.12.2014.: 363.137 KM).

Obaveze prema dobavljačima iskazane su 69.050.828 KM (31.12.2014.: 62.206.653 KM) i odnose se na obaveze prema dobavljačima u zemlji 68.801.741 KM (31.12.2014.: 62.204.306 KM) i obaveze prema dobavljačima u inozemstvu u iznosu od 249.087 KM (31.12.2014.: 2.347 KM).

Najveće obaveze KCUS prema dobavljačima iskazane su u sljedećoj tabeli:

<i>Naziv dobavljača</i>	<i>Stanje 31.12.2015.</i>	<i>Naziv dobavljača</i>	<i>Stanje 31.12.2014.</i>
Diamedic d.o.o. Sarajevo	6.318.992	Diamedic d.o.o. Sarajevo	6.700.800
Sedžan inžinjering d.o.o. Sarajevo	5.364.874	Hercegovinalijek d.o.o. Mostar	5.337.409
Farmavita d.o.o. Sarajevo	3.891.066	Medimpex d.o.o. Sarajevo	4.476.178
Mark medical d.o.o. Sarajevo	3.661.327	Sedžan inžinjering d.o.o. Sarajevo	3.612.308
Hercegovinalijek d.o.o. Mostar	3.623.586	Farmavita d.o.o. Sarajevo	3.213.916
Medimpex d.o.o. Sarajevo	3.480.188	Mark medical d.o.o. Sarajevo	2.879.876
Medi frey d.o.o. Sarajevo	3.106.208	Sarajevo-farm d.o.o. Sarajevo	2.717.518
Intrade pharm d.o.o. Sarajevo	2.643.116	Italgrou d.o.o. Sarajevo	2.316.014

Sarajevo-farm d.o.o. Sarajevo	2.602.664	Medi frey d.o.o. Sarajevo	2.132.590
Medical d.o.o. Mostar	1.806.453	Intrade pharm d.o.o. Sarajevo	1.329.478
Italgrouop d.o.o. Sarajevo	1.557.304	Farmacija 2011 d.o.o. Bihać	775.877
TP dc Sarajevo d.d.	1.396.466	Unigradnja d.d. Sarajevo	293.420
Globex d.o.o. Zenica	1.340.574	Siemens d.o.o.	266.555
Medichem d.o.o. Sarajevo	1.063.292	Interclima d.o.o.	146.032
Farmacija 2011 d.o.o. Bihać	909.662		
Minerva medica d.o.o. Sarajevo	479.000		
Tuzlafarm d.o.o. Tuzla	454.682		
Unigradnja d.d. Sarajevo	146.541		

Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja iskazane su 7.348.403 KM (31.12.2014.: 7.224.397 KM), a odnose se na obaveze prema zaposlenima 3.400.198 KM (31.12.2014.:3.349.121 KM); obaveze za doprinose u vezi plaća i naknada plaća 3.015.922 KM (31.12.2014.:2.955.316 KM); obaveze za topli obrok 545.912 KM (31.12.2014.:548.411 KM); obaveze za porez i ostale dadzbine na plate 386.371 KM (31.12.2014.: 371.549 KM). Neizmirene obaveze se odnose na obaveze za plaće i naknade za decembar 2014. i 2015. godine, a izmirene su početkom januara 2015. i 2016. godine.

Druge obaveze iskazane su 1.353.078 KM (31.12.2014.: 1.309.283 KM), a odnose se najvećim dijelom na administrativne zabrane po osnovu kredita zaposlenih 1.274.593 KM (31.12.2014.: 1.238.858 KM).

7.4.3 Pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana su 276.753 KM (31.12.2014.: 133.156 KM) a čine ih unaprijed obračunati rashodi perioda.

8. Vanbilansna evidencija

Vanbilansna evidencija u finansijskim izvještajima iskazana je 8.617.805 KM na dan 31.12.2015. godine, a čine je:

- Stalna sredstva- van upotrebe 6.954.474 KM
- Primljene bankovne garancije 1.410.077 KM
- Izdate bankovne garancije 30.000 KM
- Potraživanja za IPA Projekt 138.977 KM
- Potraživanja SF Unigradnja 84.277 KM

Na dan 31.12.2014. godine Vanbilansna evidencija u finansijskim izvještajima iskazana je 7.190.326 KM, a u Bruto bilansu 11.534.614 KM. Naknadnom provjerom iste, prezentiran je iznos vanbilansne evidencije od 10.939.231 KM, uz obrazloženje da su prilikom sačinjavanja godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu, greškom uzeti prometi konta vanbilansne evidencije, a ne stanja na kraju perioda kako bi trebalo.

Na osnovu naprijed navedenog nije moguće utvrditi tačan iznos vanbilansne evidencije. U vanbilansnoj evidenciji iskazano je stanje stalnih sredstava „van upotrebe“ u iznosu 6.954.474 KM. Uprava nije jasno definisala procedure vezane za upravljanje imovinom klasificiranom „van upotrebe,“ što je već navedeno u tački 7.1. Stalna sredstva i dugoročni plasmani.

Potrebno je računovodstvenim politikama jasno definisati šta se iskazuje u vanbilansnoj evidenciji, te obezbjediti da iskazana stanja budu istinita i fer.

9. Javne nabavke

Upravni odbor KCUS-a je 17.03.2015. godine usvojio je Plan nabavki kojim su utvrđene: robe, usluge i radovi koji će biti predmet nabavke u toku 2015. godine, procijenjena vrijednost nabavki, vrsta postupka, okvirni datum pokretanja postupka i izvor finansiranja. Dopune Plana nabavke u toku 2015. godine vršene su četiri puta u skladu sa odlukama Upravnog odbora i nisu usaglašene sa usvojenim Programom rada i

finansijskim planom za period 2015.-2017. godine. Prema izjavi odgovorne osobe, do izmjena plana nabavke je dolazilo zbog potreba neophodnih nabavki radi nesmetanog funkcionisanja KCUS-a, što ukazuje da prvobitno doneseni Plan nabavke nije dobro sačinjen. Nakon izvršenog uvida u dopune Plana nabavke za primjer navodimo: nabavku materijala za potrebe Instituta za bolesti srca Klinike za kardiohirurgiju čija procijenjena vrijednost iznosi 9.100.000 KM, te se ista ne može pripisati nabavci radi nesmetanog funkcionisanja KCUS-a.

KCUS nije sačinio Plan nabavki za 2014. godinu, već je samo timu za reviziju dostavljen Izvještaj o provedenim postupcima javnih nabavki za 2014. godinu.

Provedba javnih nabavki u KCUS regulisana je Pravilnikom o javnim nabavkama usvojenim od strane Upravnog odbora 20.07.2015. godine. Istog dana Upravni odbor je usvojio i Uputstvo o radu Komisije za javne nabavke kojim je detaljnije regulisano uspostavljanje i rad Komisije za javne nabavke. Do početka primjene novog Zakona o javnim nabavama (29.11.2014. godine), procedure za nabavke su bile regulisane Pravilnikom o finansijskom poslovanju KCUS-a. Ovlašteni podnosioci zahtjeva za nabavu su: Ekonomski sektor, Tehnički sektor, Klinička apoteka, Sektor za finansijske poslove, knjigovodstvo i plan, Sektor pravnih, kadrovskih, administrativnih i općih poslova i Služba za izgradnju CMB-a. Operativni poslovi na provođenju postupaka javnih nabavki realizuju se u okviru Službe za javne nabavke, a sve odluke o dodjeli ugovora za javne nabavke donosi Generalni direktor u pisanoj formi.

U Izvještaju o provedenim postupcima javnih nabavki za 2014. godinu je navedeno da je KCUS zaključio 1.364 ugovora u ukupnoj vrijednosti 79.485.832 KM, a u 2015. godini je zaključeno 997 postupaka javnih nabavki ukupne vrijednosti 93.458.131 KM.

Pregled po vrstama provedenih postupaka za nabavku roba, usluga i radova dat je u sljedećoj tabeli:

Rd.br.	Vrsta postupka	2015. godina			2014. godina		
		Broj provedenih postupaka	Vrijednost ugovora (u KM)	Učešće u vrijednosti ugovora (u%)	Broj provedenih postupaka	Vrijednost ugovora (u KM)	Učešće u vrijednosti ugovora (u%)
1	2						
1.	Otvoreni postupak	123	83.287.648	89%	84	56.659.555	71%
2.	Pregovarački postupak	32	7.631.175	8%	56	14.216.689	18%
3.	Ubrzani ograničeni postupak				14	5.089.651	6%
4.	Konkurentski postupak	44	1.338.083	1%	65	1.624.845	2%
5.	Direktni sporazum	798	1.201.225	1%	1.145	1.895.092	2%
	UKUPNO	997	93.458.131	100%	1.364	79.485.832	100%

Tokom 2014. godine KCUS je putem otvorenih postupaka nabavio roba i usluga u vrijednosti 56.659.555 KM, a u toku 2015. godine 83.287.648 KM. Analizom uzorka predmetnih postupaka konstatovali smo da KCUS ima praksu da raspisuje javne nabavke za kupovinu raznih reagensa uz ustupanje aparata na korištenje, što je u suprotnosti sa Zakonom o javnim nabavkama i Zakonom o leasingu, obzirom da je ustupanje aparata na korištenje putem otplate kroz reagenze, vrsta lizinga. Za primjer navodimo sljedeće provedene otvorene postupke:

- nabavka reagenasa za molekularnu i serološku dijagnostiku virusnih oboljenja uz ustupanje aparata na korištenje za potrebe Organizacione jedinice Klinička mikrobiologija KCUS-a (br. 506-1-1-1-944/14); - ugovorena vrijednost javne nabavke 1.358.920,44 KM;
- nabavka reagenasa za određivanje proteina uz ustupanje aparata na korištenje za potrebe Organizacione jedinice Klinička imunologija KCUS-a (br. 506-1-1-1-923/14) – ugovorena vrijednost javne nabavke 533.544,99 KM;
- nabavka reagenasa i potrošnog materijala za određivanje acidobaznog statusa uz davanje aparata na korištenje u vrijeme trajanja okvirnog sporazuma za potrebe KCUS-a (br. 506-1-1-1-920/14) – ugovorena vrijednost javne nabavke 360.675,36 KM;
- nabavka reagenasa za imunoserološku dijagnostiku infektivnih oboljenja uz ustupanje aparata na korištenje za potrebe Organizacione jedinice Klinička mikrobiologija KCUS-a (br. 506-1-1-1-961/14). Ured za razmatranje žalbi je usvojio žalbu dobavljača i poništio postupak; procijenjena vrijednost javne nabavke je 800.000 KM;

- nabavka reagenasa za hematološke pretrage uz ustupanje aparata na korištenje za potrebe Organizacione jedinice Klinička hemija i biohemija KCUS-a (br. 893-1-1-20-3-17/15). KCUS je usvojio žalbu dobavljača i poništio postupak; procijenjena vrijednost javne nabavke je 1.730.000 KM.

Iz istog se zaključuje da ponuđači koji mogu ponuditi reagens, a ne žele besplatno ustupiti aparat, ne mogu aplicirati za ovaj postupak, čime je izravno povrijeđen princip pravične i otvorene konkurencije, što nije u skladu sa članom 3. Zakona o javnim nabavkama. Obzirom da je kriterij za dodjelu Ugovora ekonomski najpovoljnija ponuda, diskutabilno je kako će se ugovorni organ opredjeliti za najpovoljnijeg ponuđača između više njih koji mogu ponuditi aparate različite konfiguracije i kvalitete. Ured za razmatranje žalbi je poništio dva postupka raspisana od strane KCUS-a na istom principu, međutim, usprkos tome, KCUS svjesno krši odredbe Zakona o javnim nabavkama, te raspisuje dokazano protuzakonite postupke javne nabavke. Iako nije obavezujuće, u mišljenju Agencije za javne nabavke navodi da mogu raspisivati tendere po ovom principu, ali i da bi KCUS trebao izvršiti analizu troškova ovakvih nabavki, odnosno, da li je finansijski isplativije kupiti aparat i reagens (pa i uz kredit) ili vršiti nabavku reagenasa uz ustupanje aparata na korištenje, dugoročno gledano. Osim toga, ovakvo nesavjesno postupanje KCUS -a za posljedicu je imalo dodatne troškove koje je bio dužan isplatiti žaliteljima na ime naknade za pokretanje žalbenog postupka. Nadalje, u tehničkim specifikacijama kod ovakvih postupaka dešava se da definisane karakteristike traženih aparata odgovaraju isključivo aparatima određenih proizvođača, pri čemu se ne dopušta isporuka ekvivalentnog aparata s ekvivalentnim karakteristikama, te se ne objašnjavaju razlozi zbog kojih su aparati sa predmetnim karakteristikama jedino odgovarajući, što nije u skladu sa članom 54. Zakona o javnim nabavkama. Kao primjer navodimo, citiramo: „Dobavljač će ustupiti aparat posljednje generacije na korištenje u vrijeme trajanja okvirnog sporazuma zajedno sa pratećim potrošnim materijalom i rezervnim dijelovima neophodnim za održavanje aparata. Dobavljač će osigurati besplatnu instalaciju, servisnu podršku, održavanje i edukaciju osoblja u KCUS-u.

Osim prethodno navedenog, kada je u pitanju raspisivanje javnih nabavki od strane Organizacione jedinice Kliničke apoteke, često se u tehničkim specifikacijama kao jedinica mjere definiše pakovanje sa samo približnim određenim brojem pretraga, bez određivanja tačnog, odnosno minimalnog broja pretraga, čime se ponuđačima ostavlja sloboda da odrede šta je to približan iznos (cca), što nije u skladu sa članom 5. Uputstva o primjeni i korištenju Modela standardne tenderske dokumentacije. Prethodno navedeno direktno utiče na formiranje cijene iskazane u ponudi.

Također, uočeno je da KCUS nabavlja robu putem sistema „staro za novo“ koji nije definisan kako važećim, tako ni prethodnim Zakonom o javnim nabavkama. U postupku javne nabavke ne može se istovremeno prodavati stara oprema i to kao dio jedinstvenog postupka javne nabavke. KCUS je u postupku nabavke obavezan primjenjivati Zakon o javnim nabavkama, a u postupku prodaje pravila javne licitacije. Sistem nabavke „staro za novo“ nije pošten i pravedan, te isti ne osigurava konkurenciju među potencijalnim ponuđačima. Za primjer navodimo sljedeće nabavke po sistemu „staro za novo“:

- kupoprodaja RTG aparata za potrebe O.J. Klinika za radiologiju KCUS-a - vrijednost postojećeg aparata 1.000 KM; neto vrijednost novog RTG aparata 132.100 KM (br. 893-1-1-85/15);
- kupoprodaja višeslojnog CT aparata za opću radiološku i kardiološku dijagnostiku - vrijednost postojećeg aparata 6.000 KM; neto vrijednost novog aparata 897.436 KM (br. 893-1-1-85/15);
- kupoprodaja uređaja za tretman kamenca u bubregu, ureteru, mokračnoj bešici i tretman „induratio penis plastica“ LITHOTRIPTER - vrijednost postojećeg aparata 4.000 KM; neto vrijednost novog aparata 959.345 KM (br. 893-1-1-89/15).

U vezi navedenog, nismo stekli uvjerenje da su procjenu postojeće opreme u vlasništvu KCUS-a obavljali nezavisni stručnjaci.

Nadalje, konstatovali smo da se nerijetko zahtjevi za pokretanje postupaka javnih nabavki pokreću neblagovremeno uz napomenu „Hitnost postupka – važeći tender traje do, odnosno važeći tender je istekao tada i tada“, što ukazuje na činjenicu da se provedba postupaka javnih nabavki ne planira blagovremeno i uzimajući u obzir složenost predmeta nabavke i vrijeme potrebno za pripremu zahtjeva za sudjelovanje i ponuda, a u skladu sa rokovima utvrđenim Zakonom o javnim nabavkama. Uvidom u fakture, konstatovano je da je roba zaprimljena od ovlaštene osobe. Međutim u pojedinim slučajevima ne može se potvrditi da je izvršena provjera i da je potvrđeno da je navedena roba primljena u količini i po cijenama utvrđenim u

odabranoj ponudi, zbog čega se nismo uvjerali da je uspostavljen sistem interne kontrole u dijelu praćenja realizacije zaključenih ugovora i okvirnih sporazuma o nabavci.

Uvidom u Preglede KCUS-a o podnesenim žalbama u postupcima javnih nabavki, tokom 2015. godine podnesene su 43 žalbe, od čega je 18 žalbi usvojeno od strane Ureda za razmatranje žalbi, 2 žalbe su usvojene od strane KCUS-a i u jednom slučaju ponuđač je odustao od žalbe.

Usvojene žalbe odnose se na prigovore ponuđača, a odnose se na: zahtjeve KCUS-a u tenderskoj dokumentaciji koji nisu u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, zatim prigovore vezane za kriterije odabira ponuđača iz razloga što je KCUS odabirao ponuđače koji nisu ispunjavali uslove ili su bili nepovoljniji od ostalih ponuđača, prigovore vezane za poništenje postupaka javnih nabavki bez valjanih razloga te prigovore vezane za postupke javnih nabavki u kojima su traženi reagensi uz aparate na korištenje. Od KCUS-a nismo dobili pregled podnesenih žalbi za postupke javnih nabavki u 2014. godini.

Uvidom u dokumentaciju provedenih pregovaračkih postupaka javnih nabavki s objavom obavještenja i bez objave nisu uočene nepravilnosti.

Tokom 2014. godine KCUS je putem direktnih sporazuma nabavio 1.895.092 KM roba i usluga (lijekovi, potrošni materijal, sanitetski materijal, šivaći materijal, instrumentarij), dok je tokom 2015. godine nabavio 1.201.225 KM roba i usluga (lijekovi, potrošni materijal, usluge popravaka i održavanja, usluge servisa, instrumentarij, stalna sredstva) putem direktnih sporazuma. Pregledom predmetnih postupaka konstatovali smo da KCUS nije primjenio odgovarajuće postupke nabavke propisane Zakonom o javnim nabavkama, odnosno da je vršio razdvajanje pojedinih postupaka, kao i da za određene nabavke čija je vrijednost veća od 1.000 KM nije zaključivao Ugovore što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Za primjer navodimo sljedeće nabavke:

- nabavka dijagnostičkog materijala za koju je KCUS samo u I kvartalu 2015. godine proveo nabavku putem 18 direktnih sporazuma, od različitih dobavljača, ukupne vrijednosti 63.910 KM;
- nabavka instrumentarija za koju je KCUS u prvih 6 mjeseci 2015. godine proveo nabavku putem 5 direktnih sporazuma od istog dobavljača ukupne vrijednosti 12.612 KM;

Na ovaj način nabavka je vršena sklapanjem direktnih sporazuma čime je odabran manje transparentan postupak, smanjena konkurentnost kao i mogućnost ostvarivanja niže cijene za dijagnostički materijal.

Na osnovu naprijed navedenog, postupci javnih nabavki nisu provedeni u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama, prilikom provođenja otvorenih postupaka (nabavka reagenasa uz ustupanje aparata na korištenje), direktnih sporazuma, te prodaje stare opreme po principu „staro za novo“.

Uvažavajući odredbe i načela Zakona o javnim nabavkama, obezbijediti izradu plana javnih nabavki na realnim potrebama svih organizacionih dijelova KCUS-a, a eventualne dopune plana nabavki donositi zbog objektivnih, detaljno obrazloženih i jasnih razloga, u skladu s Programom rada i finansijskim planom KCUS-a.

Postupke javnih nabavki pokretati na vrijeme uzimajući u obzir rokove za provedbu istih, a tendersku dokumentaciju pripremati u skladu sa Zakonu o javnim nabavkama uvažavajući sve aspekte postupka nabavke i informacije neophodne za uspješno sprovođenje postupaka.

Preispitati ekonomsku opravdanost provođenja postupaka nabavke reagenasa uz ustupanje aparata na korištenje.

Postupak direktnih sporazuma provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Nabavku roba i usluga vršiti u skladu s ponudama koje su sastavni dio zaključenih ugovora i okvirnih sporazuma.

Kod prodaje stare opreme primjenjivati pravila javne licitacije, a ne postupak „staro za novo“ koji nije predviđen Zakonom o javnim nabavkama.

Postupati po Rješenjima Ureda za razmatranje žalbi, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

10. Sudski sporovi

Prema prezentiranim podacima Sektora za pravne poslove, KCUS je pokrenuo 27 sudskih sporova protiv pravnih lica u ukupnoj vrijednosti 3.851.058 KM i 77 sudskih sporova protiv fizičkih lica za pružene zdravstvene usluge u ukupnom iznosu 154.938 KM na ime glavnog duga.

Protiv KCUS je pokrenuto sudskih sporova ukupne vrijednosti 4.996.891 KM. Od pokrenutih sudskih sporova 2.366.753 KM se odnosi na pokrenute sudske sporove zaposlenika po osnovu obaveza iz radnih odnosa. Za više od polovine sudskih sporova zaposlenika donesene su prvostepene i drugostepene presude. Dobavljači su pokrenuli sudskih sporova u vrijednosti 1.639.195 KM, a pokrenuto je i 17 tužbi za naknadu štete nastale pri pružanju zdravstvenih usluga fizičkim licima ukupne vrijednosti 990.943 KM.

U skladu sa MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, obaveza je rezervisanja kada ima sadašnja obaveza (zakonsku ili izvedenu) kao posljedicu prošlog događaja; kada je vjerovatno da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi i kada se iznos obaveze može pouzdano procijeniti.

Provedenom revizijom utvrdili smo da KCUS nije vršio procjenu ishoda sudskih sporova pokrenutih protiv KCUS-a, niti je vršio rezervisanja, što nije u skladu sa MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.

Vršiti rezervisanja dosljednom primjenom MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, kako bi na datum bilansa troškovi, obaveze i finansijski rezultat bili realno iskazani.

11. Popis imovine, potraživanja i obaveza

Rješenjem Generalnog direktora KCUS broj 0203-52568 od 18.12.2015. godine imenovana je Centralna popisna komisija za popis na dan 31.12.2015. godine.

Centralna popisna komisija sačinila je „Elaborat o izvršenom popisu stalnih sredstava, sitnog inventara, zaliha lijekova i potrošnog materijala i sličnih prava, novčanih sredstava, potraživanja i obaveza i izvora sredstava KCUS sa stanjem na dan 31.12.2015. godine“ u daljem tekstu (Elaborat o popisu). U prilogu Elaborata o popisu su izvještaji svih popisnih komisija. Upravni odbor je 11.02.2016. godine usvojio Elaborat o popisu sa predloženim zaključcima. Međutim, istog dana je donio „Odluku o usvajanju izmjena i dopuna zaduženja i zaključaka po Elaboratu Centralne popisne komisije KCUS.“ U navedenoj Odluci stoji:

I-popis stalnih sredstava i sitnog inventara

Citiramo: „Zadužuje se Centralna popisna komisija da predložena zaduženja za stalna sredstva i inventar (koja se vode bilansno i vanbilansno) ponovo preispita, utvrdi činjenično stanje i utvrdi eventualne odgovornosti lica za konstatovane nedostatke.“ **Rok za podnošenje izvještaja Upravnom odboru je 30.04.2016. godine.**

II Popis zaliha po skladištima

Citiramo: „Upravni odbor prihvata prijedlog Centralne popisne komisije da se: iskazani viškovi lijekova i ostalog potrošnog medicinskog materijala u iznosu 561.321 KM knjiže u korist prihoda, a da se manjkovi lijekova i ostalog potrošnog medicinskog materijala u iznosu od 1.030.783 KM knjiže na teret rashoda. Zadužuju se šefovi organizacionih jedinica i kliničkih apoteka da usaglase materijalno stanje po iskazanim manjkovima i viškovima“. **Rok za podnošenje izvještaja Upravnom odboru je 30.11.2016. godine.**

Pretpostavka je, kako se navodi u Elaboratu o popisu, da su utvrđeni manjkovi i viškovi posljedica pada informacionog sistema SAP-a, usljed čega je došlo do gubitka svih podataka KCUS sa danom 07.03.2015. godine.

Međutim, Upravni odbor nije prihvatio predložene rashode za sljedeće:

- Klinika za očne bolesti (leće) rashod u iznosu od 15.675 KM,
- Klinika za neurohirurgiju II (ugradbeni materijal) u iznosu od 57.306 KM;
- Skladišta kancelarijskog materijala u iznosu od 21.650 KM.

Citiramo: „Zadužuje se Centralna popisna komisija da u saradnji sa šefovima organizacionih jedinica koji odgovaraju za predloženi rashod ispita razlog isteklih rokova, neupotrebljivosti materijala i eventualno utvrdi

odgovornost lica za isto“. **Rok za izvršenje zadatka i podnošenje Izvještaja Upravnom odboru je 30.04.2016. godine.**

U Elaboratu o popisu navedeni su propusti i dati prijedlozi za njihovo otklanjane, navodimo primjere:

Komisija za popis opreme i sitnog inventara Klinike za pedijatriju dala je primjedbu na uknjiženu opremu: „Klima uređaji inventurnih brojeva 28067 i 28076-1 treba isknjižiti primopredajom ili rashodom, jer je Komisija za primopredaju klima uređaja utvrdila da ne postoje navedeni uređaji“. Uvidom u knjigovodstveno stanje utvrđeno je da su četiri klima uređaja, inventurnih brojeva 28067; 28067-1; 28067-2 i 28067- 3, dana 13.09.2007. godine, uknjižena na Kliniku za pedijatriju, kao humanitarno i od strane Pedijatrije trebavano iz magacina tehničkog i građevinskog materijala. Centralna popisna komisija predlaže da se klima uređaji inventurnih brojeva 20867 i 20867-1 predlože za rashod Centralnoj komisiji za rashod, kao dotrajali i neispravni.

Navodimo primjer sljedeći: Komisija za popis opreme i sitnog inventara u Kabinetu Generalnog direktora je konstatovala: Nedostaje tablet Samsung Galaxy inventurnog broja 40961, nabavka 2013. godine, humanitarnog porijekla, nabavne vrijednosti 980 KM, otpisane vrijednosti 280 KM i sadašnje vrijednosti 700 KM. Dalje se navodi „Obzirom da popisna komisija nije bila u mogućnosti utvrditi lično zaduženje i odgovornost za nedostatak tableta Samsung Galaxy inventurnog broja 40961, Centralna popisna komisija predlaže da se isknjiži kao manjak.“

Popisom je utvrđeno da je određena oprema dotrajala i da je najvjerovatnije izostala procedura postupka rashodovanja (opreme nabavljene prije rata), da je na inventurnim listama kod velikog broja opreme zabilježeno „nema je“ ili „ koristi se na drugoj OJ.“ Sve popisne komisije su konstatovale problem inventurnih brojeva iz razloga ne postojanja inventurnih pločica ili inventurne pločice postoje, a brojevi na njim se ne vide, odnosno izbrisani su.

Rješenjem Generalnog direktora KCUS broj 0202-50207 od 11.12.2014. godine imenovana je Centralna popisna komisija za popis na dan 31.12.2014. godine.

Centralna popisna komisija sačinila je „Elaborat o izvršenom popisu stalnih sredstava, sitnog inventara, zaliha lijekova i potrošnog materijala i sličnih prava, novčanih sredstava, potraživanja i obaveza i izvora sredstava KCUS sa stanjem na dan 31.12.2014. godine“ u daljem tekstu (Elaborat o popisu). Upravni odbor je 05.02.2015. godine usvojio Elaborat o popisu sa predloženim zaključcima.

Popisom (ni za 2014., a ni za 2015. godinu) nije obuhvaćena medicinska oprema za opremanje operacionih sala donirana od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo u vrijednosti 65.056.940 KM. Navedena oprema je KCUS-u isporučivana sukcesivno od 2011. do 2015. godine, a Upravni odbor KCUS-a je donio Zaključak o njenom prihvatanju, što je detaljno objašnjeno u tački 7.1. Stalna sredstva i dugoročni plasmani. Nije izvršen ni popis stvarnog stanja potraživanja i obaveza, već su preuzeta stanja istih iz knjigovodstvene evidencije.

Na osnovu naprijed navedenog, revizorski tim konstatuje da popis imovine i obaveza KCUS na dan 31.12.2014. i 31.12.2015. godine nije izvršen u skladu sa članom 25. Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, niti je u potpunosti izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem.

Popis imovine i obaveza izvršiti detaljno i sveobuhvatno, tj. utvrditi stvarno stanje, te uskladiti knjigovodstveno stanje sa stanjem utvrđenim popisom, kako nalaže član 25 Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

12. Komentar

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH dostavio je KCUS-u na očitovanje Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji KCUS-a za 2014. i 2015. godinu. U ostavljenom roku KCUS se nije očitovao na dostavljeni Nacrt izvještaja, te isti predstavlja konačan Izvještaj o finansijskoj reviziji KLINIČKOG CENTRA UNIVERZITETA U SARAJEVU JAVNOJ USTANOVI U DRŽAVNOJ SVOJINI sa p.o. Sarajevo za 2014. i 2015. godinu.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju:

Dunja Logo, dipl. oec

Tim za reviziju:

Mira Pažin, dipl. oec

Dunja Logo, dipl. oec

13. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom poslovanja KCUS za 2015. i 2014. godinu konstatovali smo određene propuste i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo slijedeće preporuke:

- 1. Uspostaviti nadzor nad sistemom internih kontrola kako bi se otklonili propusti prilikom izrade, donošenja i usvajanja Plana rada i finansijskog plana, isplate regresa; formiranja komisija i zaključivanja ugovora o djelu; vrednovanja nekretnina, postrojenja i opreme; investicijskih nekretnina; potraživanja, provođenja postupaka javnih nabavki; provođenju popisa imovine i obaveza i vođenja vanbilansne evidencije.*
- 2. Potrebno je izraditi plan aplikativnog sistema za kontinuitet poslova (business continuity plan) i plan za oporovak od katastrofe (disaster recovery plan), kao i testiranje plana redovno i po potrebi, a najmanje dva puta godišnje, te izrada adekvatne backup strategije za ključne aplikacije IT sistema u KCUS.*
- 3. Izradi Finansijskog plana pristupiti realno i sveobuhvatno, kako bi isti bio usaglašen sa Finansijskim planom Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo koji je glavni finansijer KCUS-a, te osigurati da se planiranje vrši u potpunosti u skladu sa Metodologijom izrade godišnjih programa rada sa finansijskim planom i izvještaja o radu i finansijskom poslovanju javnih zdravstvenih ustanova na području Kantona Sarajevo.*
- 4. U saradnji sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, KCUS treba obezbijediti zaključivanje ugovora za pružanje usluga zdravstvene zaštite na početku godine, odnosno prije otpočinjanja pružanja zdravstvenih usluga za godinu za koju se zaključuje ugovor.*
- 5. Priznavanje prihoda vršiti u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i MRS 18 Prihodi.*
- 6. Propisati proceduru kojom će se utvrditi način kontrole trošenja lijekova po pacijentima u odnosu na zaprimljene količine u priručnim apotekama po organizacionim jedinicama.*
- 7. Pravilnik o plaćama i drugim ličnim primanjima koja nemaju karakter plaće i Pravilnik o radu uskladiti sa zakonskim i podzakonskim propisima, te osigurati dosljednu primjenu istih.*
- 8. Osigurati poštivanje Kolektivnog ugovora i Pravilnika o plaćama i drugim ličnim primanjima koja nemaju karakter plaće KCUS-a, kojim se reguliše davanje stimulacija zaposlenicima u skladu sa materijalnim mogućnostima KCUS-a.*
- 9. Isplatu regresa vršiti pod uslovima propisanim Općim i Granskim kolektivnim ugovorom.*
- 10. Nagrađivanje zaposlenika povodom vjerskih praznika i dodjeljivanje prigodnih nagrada vršiti u skladu sa materijalnim mogućnostima, kako je to propisano Kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu KCUS-a, odnosno u uslovima stabilnog finansijskog poslovanja KCUS-a,*
- 11. Preispitati opravdanost formiranja pojedinih komisija i drugih stručnih i radnih tijela, obzirom da obavljaju poslove iz nadležnosti određenih sektora KCUS, kao i angažovanje istih zaposlenika u više radnih tijela i komisija, u cilju efikasnog obavljanja redovnih poslova.*
- 12. Rješenjem o formiranju komisija decidno navesti poslove koji će se obavljati kao i obavezu izvještavanja o izvršenim poslovima koji će biti osnova za isplatu naknade za rad u komisiji.*
- 13. Preispitati opravdanost zaključivanja velikog broja ugovora o djelu posebno onih u kojima nije jasno naveden opis poslova koji će se izvršiti, te osigurati nadzor nad izvršenim poslovima i izvještavanje nadležnih o izvršenom poslu, što je osnova za isplatu ugovorene naknade.*
- 14. Potrebno je izvršiti izmjene i dopune internih procedura o načinu korištenja i upotrebi mobilnih telefona u dijelu ograničavanja troškova mobilnog telefona generalnom direktoru, u cilju kontrole i namjenskog trošenja sredstava.*
- 15. Uprava i Upravni odbor trebaju poduzeti sve aktivnosti da uključe osnivače u „Program sanacije, konsolidacije i plan otplate obaveza KCUS“ kako bi se zaustavilo negativno poslovanje i obezbjedila finansijska stabilnost.*

16. *Potrebno je jasno definisati internim aktima procedure vezane za upravljanje imovinom klasificiranom kao „ van upotrebe“ te iznaći mogućnosti njenog budućeg korištenja.*
17. *Efekte promjena računovodstvenih politika evidentirati u skladu MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, koji nalaže da se promjena računovodstvene politike primjenjuje retroaktivno, odnosno da se uskladi početno stanje imovine obaveza i kapitala na koje se promjena odražava.*
18. *Na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadiive vrijednosti za takva sredstva u skladu sa zahtjevom MRS 36- Umanjenje vrijednosti sredstava.*
19. *Potrebno je uspostaviti adekvatno, kontinuirano i međusobno uvezano izvještavanje među organizacionim jedinicama kako bi se osigurala kontrola nad poslovanjem svih segmenata, a u svrhu unapređenja poslovanja, te racionalnog korištenja sirovina i materijala.*
20. *Budući da KCUS nema kontrolu nad predmetnom imovinom, niti se mogu očekivati prilivi ekonomske koristi, a ne zadovoljava kriterije MSFI 5 Dugotrajna imovina namijenjena prodaji, istu treba isknjižiti iz bilansa, radi realnog iskazivanja imovine i kapitala.*
21. *Finansijske izvještaje sačiniti u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, paragrafom 33., 37., i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvješća.*
22. *Intenzivirati aktivnosti na upisu snovnog kapitala u sudski registar i njegovom saglašavanju sa kapitalom iskazanim u poslovnim knjigama.*
23. *Potrebno je računovodstvenim politikama jasno definisati šta se iskazuje u vanbilansnoj evidenciji, te obezbijediti da iskazana stanja budu istinita i fer.*
24. *Uvažavajući odredbe i načela Zakona o javnim nabavkama, obezbijediti izradu plana javnih nabavki na realnim potrebama svih organizacijskih dijelova KCUS-a, a eventualne dopune plana nabavki donositi zbog objektivnih, detaljno obrazloženih i jasnih razloga, u skladu s Programom rada i finansijskim planom KCUS-a.*
25. *Postupke javnih nabavki pokretati na vrijeme uzimajući u obzir rokove za provedbu istih, a tendersku dokumentaciju pripremati u skladu sa Zakonu o javnim nabavkama uvažavajući sve aspekte postupka nabavke i informacije neophodne za uspješno sprovođenje postupaka.*
26. *Preispitati ekonomsku opravdanost provođenja postupaka nabavke reagenasa uz ustupanje aparata na korištenje.*
27. *Postupak direktnih sporazuma provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.*
28. *Nabavku roba i usluga vršiti u skladu s ponudama koje su sastavni dio zaključenih ugovora i okvirnih sporazuma.*
29. *Kod prodaje stare opreme primjenjivati pravila javne licitacije, a ne postupak „staro za novo“ koji nije predviđen Zakonom o javnim nabavkama.*
30. *Postupati po Rješenjima Ureda za razmatranje žalbi, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.*
31. *Vršiti rezervisanja dosljednom primjenom MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, kako bi na datum bilansa troškovi, obaveze i finansijski rezultat bili realno iskazani.*
32. *Popis imovine i obaveza izvršiti detaljno i sveobuhvatno, tj. utvrditi stvarno stanje, te uskladiti knjigovodstveno stanje sa stanjem utvrđenim popisom, kako nalaže član 25 Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.*